

PÕHJA-PÄRNUMAA VALLA 2023. AASTA KONSOLIDEERIMISGRUPI MAJANDUSAASTA ARUANNE

Nimetus: PÕHJA-PÄRNUMAA VALLAVALITSUS

Registrikood: 77000234

Aadress: Pänu-Paide mnt 2, Vändra alev, Põhja-Pärnumaa vald,
87701, Pärnu maakond

Telefon: +372 443 0330

E-post: vald@pparnumaa.ee

Interneti kodulehekülg: www.pparnumaa.ee

Majandusaasta algus: 01. jaanuar 2023

Majandusaasta lõpp: 31. detsember 2023

Audiitor: Infora OÜ

Sisukord

1. Tegevusaruanne.....	3
1.1. Vallavanema pöördumine	3
1.2. Konsolideerimisgrupi koosseis	4
1.2.1. Vallavolikogu tegevus.....	4
1.2.2. Vallavalitsuse tegevus	5
1.2.3. Korruptsiooni vältimise vahendid Põhja-Pärnumaa vallas	7
1.2.4. Haridus- ja noorsootöölane tegevus	7
1.2.5. Kultuuri- ja spordialane tegevus	10
1.2.6. Majandus	12
1.2.7. Tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeline tegevus	15
1.3. Konsolideerimisgrupi peamised finantsnäitajad	16
1.4. Ülevaade majanduskeskkonnast.....	17
1.5. Ülevaade Põhja-Pärnumaa valla arengukava täitmisest ning konsolideerimisgrupi peamistest arengusuundadest	18
1.5.1. 2023. aasta arengukava tegevuskava täitmine	18
1.6. Ülevaade valitseva mõju all olevate äriühingute tegevusest.....	25
1.6.1. Aktsiaselts Mako	25
1.7. Ülevaade finantstegevusest	27
2. Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne	28
2.1. Konsolideeritud bilanss	28
2.2. Konsolideeritud tulemiaruanne	29
2.3. Konsolideeritud rahavoogude aruanne	30
2.4. Konsolideeritud netovara muutuste aruanne	31
2.5. Eelarve täitmise aruanne	31
2.6. Raamatupidamise aastaaruande lisad	40
Lisa 1 Aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted	40
Lisa 2 Raha ja pangakontod	43
Lisa 3 Maksunõuded	43
Lisa 4 Muud nõuded ja ettemaksed.....	43
Lisa 5 Osalus tütarettevõtjates	43
Lisa 6 Kinnisvarainvesteeringud.....	43
Lisa 7 Materiaalne põhivara.....	44
Lisa 8 Võlad töövõtjatele	45
Lisa 9 Muud kohustised ja saadud ettemaksed	45
Lisa 10 Laenukohustised.....	46
Lisa 11 Maksutulud.....	47
Lisa 12 Kaupade ja teenuste müük.....	48
Lisa 13 Saadud toetused.....	48
Lisa 14 Muud tulud	49
Lisa 15 Antud toetused.....	50
Lisa 16 Töötajate ja töajõukulude aruanne	50
Lisa 17 Majandamiskulud	51
Lisa 18 Muud kulud	52
Lisa 19 Finantstulud ja -kulud.....	52
Lisa 20 Konsolideerimata finantsaruanded	53
Lisa 21 Tehingud seotud osapooltega	56
3. Allkirjad 2023. aasta majandusaasta aruandele	58

1. Tegevusaruanne

1.1. Vallavanema pöördumine

Hea vallarahvas!

2023. aasta esimeses pooles oli vallavanemaks Aivar Mäe. Alates 16. augustist 2023 olen Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu poolt valitud vallavanemaks mina, Madis Koit.

Põhja-Pärnumaa valla 2023. aasta investeeringute maht oli kokku ca 2,2 miljonit eurot. Suurimaks investeeringuks oli Tootsi põhikooli hoone energiasäästlikuks rekonstrueerimine, tööde mahuks kujunes ca 1,1 miljonit eurot.

2023. aasta veebruaris avati Vändra Gümnaasiumi ajaloolises saalis kontserdisaal ja nimetati Lüdigi saaliks. Kontserdisaali tegevus on leidnud muusikasõprade poolt väga hea vastuvõtu ning külastaid käib palju ka väljastpoolt Põhja-Pärnumaa valda. 29. märtsil 2023 avati Vändra raamatukogu saalis kunstigalerii Tarmo Lehiste kunstikollektsiooniga Eesti kuldaja kunstnike töödest. 2023. aastal algas mobiilsete muusikakoolide tegevus Kergus ja Tootsis, mis alustasid tööd 10. jaanuaril 2023. Samal aastal algasid ettevalmistustavad tegevused, et rajada Pärnu-Jaagupisse ooperimaja üheks õhtuks. Rahvusoper Estonia etendus „La Traviata“ leidis aset 23. aprillil 2024.

2023. aastal jätkasime üürimajade projektiga - alustasime projekteerimise ja detailplaneeringuga. Seoses Tootsi taastuenergiaala arendusega otsisime koostööpartnereid Tootsi ettevõtlusala loomiseks. Tänapäevaks oleme jõudnud hoonestusõiguse seadmiseni Rootsi ettevõtjaga, kes investeerib 2025. aastal sellesse piirkonda ca 80 miljonit eurot ja loob selle raames ca 50 uut töökohta.

2023. aastal alustati Tootsi-Sopi tuulepargis tuulikutele vundamentide ehitamisega. Enefit Green arendab Tootsi tuulepargi kõrvale ka päikeseparki. Tootsi alevis viidi läbi Tuha kinnistu pinnase uuringud, et koguda potentsiaalsete investorite jaoks informatsiooni ning asuda leidma alale huvilisi.

Ebakindlus maailmamajanduses jätkub, kuid vaatame optimistlikult tulevikku ning kavandame valda edendavaid tegevusi. Peame oluliseks vallas ettevõtlusalade arendamist, millest tulenevalt luuakse valda täiendavaid töökohti ja investeeringuid ning läbi mille väheneb edaspidi sõltuvus riigi rahastusest ning suureneb valla finantssuutlikkus. Tegutseme selle nimel, et tuua valda uusi elanikke ning tugevdada Põhja-Pärnumaa valla kuvandit tugeva vallana, mis läbi suureneb võimekus investeerida olemasolevasse taristusse.

Madis Koit
vallavanem

1.2. Konsolideerimisgrupi koosseis

Konsolideerimisgruppi kuuluvad Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus (tehingupartneri kood 323101) ja tütarettevõtte AS Mako (tehingupartneri kood 323401), mille aktsiate 100%line omanik on Põhja-Pärnumaa vald ja mille üle omab Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus valitsevat mõju.

Konsolideerimisgruppi kuuluvad üksused:

A. Konsolideeriv üksus Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus oma hallatavate asutustega

Vallavolikogu
Vallavalitsus
Majandus
Kultuuri-, noorte- ja spordikeskused (3)
Rahvamajad (9)
Raamatukogud (1)
Lasteaiad (2)
Lasteaed-algkoolid (2)
Lasteaed-põhikoolid (1)
Põhikoolid (2)
Gümnaasiumid (1)
Muusikakoolid (2)
Sotsiaalasutused (4)

B. Konsolideeritud üksus

AS Mako

1.2.1. Vallavolikogu tegevus

Valla esinduskoguks on valla hääleõiguslike elanike poolt valitud 21-liikmeline volikogu. Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu esimees oli Ülle Vapper. Vallavolikogu esimehele on kinnitatud tasuks 1400 eurot kuus, volikogu aseesimehele 350 eurot kuus. Liikmetele makstakse volikogu istungitel osalemise eest tasu 115 eurot kuus, komisjoni esimeestele 85 ja komisjonide liikmetele 60 eurot komisjoni koosolekul osalemise eest. Komisjoni koosolekute protokollimise eest makstakse protokollijale tasu 40 eurot iga protokollikohta.

Vallavolikogu liikmed alates 22.10.2021 on:

Nimi	Valimisliit
Raul Peetson	VL Meie Vald
Ülle Vapper	VL Meie Vald
Diana Mägi	VL Meie Vald
Urmet Kalden	VL Meie Vald
Gerda Mölder	VL Meie Vald

Inga Raudsepp	VL Inimeste Eest, perioodil 01.03-22.08.2022
Raido Mets	VL Inimeste Eest, perioodil 06.12.2021-28.02.2022
Heldi Raude	VL Inimeste Eest
Olga Kaljuste	VL Inimeste Eest
Reio Randmaa	VL Inimeste Eest
Eva Kruuse	VL Inimeste Eest
Jaanus Rahula	VL Inimeste Eest, alates 22.08.2022
Martin Sempelson	VL Vändra Noored
Merit Eier	VL Vändra Noored
Mari-Liis Jaanson	VL Vändra Noored, perioodil 26.11-2021-15.06.2022
Rein Kontus	VL Vändra Noored, alates 30.06.2022
Ralf-Henry Kaas	VL Vändra Noored
Tarmo Lehiste	VL Tasakaal
Priit Enok	VL Tasakaal
Madis Koit	VL Tasakaal, kuni 16.08.2023
Riina Kukk	VL Tasakaal
Silje Lang	VL Tasakaal, alates 16.08.2023
Helle Laantee	Eesti KonservatiivneRahvaerakond
Peeter Perm	Eesti Konservatiivne Rahvaerakond
Urmas Laast	Eesti Konservatiivne Rahvaerakond

Vallavolikogu poolt oli moodustatud seitse alalist komisjoni:

- revisjonikomisjon
- eelarve- ja majanduskomisjon
- sotsiaal- ja tervishoiukomisjon
- keskkonnakomisjon
- kultuuri- ja spordikomisjon
- haridus- ja noorsootöökomisjon
- noortekomisjon

1.2.2. Vallavalitsuse tegevus

Valda juhtis volikogu poolt kinnitatud viieliikmeline vallavalitsus, mille esimene koosseis kinnitati Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu poolt 17.08. 2022:

Aivar Mäe – vallavanem kuni 15.08.2023

Tarvi Tasane – abivallavanem

Marko Šorin – abivallavanem alates 08.05.2023

Anneli Kaljur – valitsuse liige

Eve Lempu – valitsuse liige

Toomas Sonts – valitsuse liige kuni 29.08.2023

Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse järgmine koosseis kinnitati Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu poolt 29.08.2023:

Madis Koit – vallavanem alates 16.08.2023
 Tarvi Tasane – abivallavanem
 Marko Šorin – abivallavanem
 Anneli Kaljur – valitsuse liige
 Eve Lempu – valitsuse liige
 Birjo Piiraja- valitsuse liige alates 20.12.2023

Vallavalitsuse liikmetele, kelle kasutuses ei ole ametiautot, on 2023. aastal makstud isikliku sõiduauto ametisõitudeks kasutamise eest hüvitist. Hüvitist makstakse ametisõitude kohta peetud arvestuse alusel arvestusega 0,30 eurot ühe kilomeetri kohta, aga mitte rohkem kui 150 eurot kuus. Valitsusliikme ametisõiduna käsitletakse sõitu valitsusliikme teenistuskoha haldusüksusest valitsuse, volikogu või volikogu komisjoni istungi toimumise kohta ja tagasi.

Valla ametnike ja töötajate koosseisu kuulusid 31.12.2023. aasta seisuga:

Ameti- või töökoht	Ameti- või töökohta koormus
Vallavanem	1,0
Vallasekretär	1,0
Jurist	1,0 (ametikoht täitmata)
Andmekaitse- ja personalispetsialist	1,0
Registripidaja	1,0
Sekretär-registripidaja	2,0
IT-spetsialist	0,8
Süsteemiadministraator	1,0
Sotsiaalosakonna juhataja	1,0
Sotsiaaltööspsialist	4,0
Lastekaitsepspsialist	3,0
Sotsiaaltöö assistent	1,0
Eestkostespetsialist	1,0
Majandusspsialist	1,0
Keskkonnaspetsialist	1,0
Maakorraldaja	1,0
Vallaarhitekt	1,0
Arendusspsialist	1,0
Ehitusspsialist	1,0
Vallavaraspetsialist	1,0
Haridusspsialist	1,0
Kultuuri- ja spordispetsialist	1,0

Ajalehe toimetaja	1,0
Avalike suhete spetsialist	1,0
Rahandusosakonna juhataja-finantsjuht	1,0
Vanemraamatupidaja	1,0
Raamatupidaja	3,0
<u>Koristaja</u>	2,0
<u>Heakorratööline</u>	0,5
Bussijuht	1,0
Kalmistuvaht	3,5

kokku 41,8 ameti- ja töökohta

1.2.3. Korruptsiooni vältimise vahendid Põhja-Pärnumaa vallas

Vastavalt Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu 17. jaanuari 2018 määrusele nr 4 "Korruptsioonivastase seaduse rakendamine" on deklaratsiooni kohustatud esitama vallavolikogu liige, vallavalitsuse liige, valla ametiasutuse juht, valla ametiasutuse struktuuriüksuse juht (osakonna juhataja) ja valla valitseva mõju all oleva äriühingu ning valla asutatud sihtasutuse juhtorgani liige.

Huvide deklaratsioonide kontrollimise komisjoni kuuluvad:

- 1) volikogu esimees – juhib komisjoni tööd;
- 2) vallavanem;
- 3) vallavanema poolt määratud ametisik.

Komisjoni õigused:

- 1) nõuda deklarandilt ja kolmandalt isikult selgitusi deklaratsiooni sisu, deklaratsiooni esitamise tähtaja eiramise või deklaratsiooni esitamata jätmise põhjuste kohta;
- 2) esitada päringuid ja saada deklarandi kohta deklaratsiooni kontrollimiseks vajalikus ulatuses andmeid krediidasutustelt ja riigi või kohaliku omavalitsuse andmekogudest.

Deklaratsioon esitatakse nelja kuu jooksul ametisse asumisest või deklaratsiooni esitamise kohustise tekkimisest arvates ning edaspidi iga aasta 31. maiks huvide deklaratsioonide registrile. Kalendriaasta jooksul ei pea deklarant esitama rohkem kui ühe deklaratsiooni ka juhul, kui ta asub uuele ametikohale.

Alusandmed deklarantide kohta esitas varasemalt huvide deklaratsioonide registrile abivallasekretär. Alates 01. juunist 2020 uute valitsuse ja volikogu liikmete kohta andmekaitse- ja personalispetsialist.

1.2.4. Haridus- ja noorsootöölane tegevus

Vallavolikogu kinnitas 16.08.2023 määruse nr 15 "Põhja-Pärnumaa valla arengukava aastani 2030 ja eelarvestrateegia 2024-2028 aastani kinnitamine" mille alusel toimub vallas haridus- ja noorsootöölane tegevus.

Munitsipaalharidusasutusi on 10, kus õppis 10.10.2023 seisuga:

- Pärnu-Jaagupi Põhikool 262 õpilast
- Väandra Gümnaasium 332 õpilast
- Tootsi Lasteaed-Põhikool 71 õpilast, 37 lasteaialast
- Pärnjõe Kool 22 õpilast, 10 lasteaialast
- Juurikaru Põhikool 51 õpilast
- Kergu Lasteaed-algkool 20 õpilast, 10 lasteaialast
- Pärnu-Jaagupi Lasteaed Pesamuna 148 last
- Väandra Lasteaed 182 last
- Pärnu-Jaagupi Muusikakool 76 õpilast
- Väandra Muusikakool 82 õpilast.

Alusharidus

Põhja-Pärnumaa valla lasteaedades käis (seisuga 10.09.2023) kokku 387 last. Pärnu-Jaagupi Lasteaias Pesamuna töötab kolmes tegevuskohas kümme rühma 148 lapsega. Väandra Lasteaia kolme maja (sh Vihtra rühm) 11 rühmas on kokku 182 last, Tootsi lasteaia kolmes rühmas 37 last, Pärnjõe lasteaia liitrühmas 10 last, ja Kergu lasteaia liitrühmas 10 last.

Lasteaedades töötab kokku 63 pedagoogi 59 ametikohal, nende hulgas liikumis- ja muusikaõpetajad.

Tabel Lasteaiaõpetajate vanuseline koosseis

alla 30	30-39	40-49	50-59	60+
2	11	8	18	24

Väljaspool valda käis lasteaedades kokku 21 Põhja-Pärnumaa valla rahvastikuregistrisse kantud last, nendest 7 last Tori valla lasteaedades. Teistest kohalikest omavalitsustest kasutas meie valla lasteasutuse teenust kokku 15 last, kõige rohkem kasutas meie vallas lasteaiateenust Pärnu linna lapsi (7).

Üldharidus

Vallas on 6 üldhariduskooli: Väandra Gümnaasium, Pärnu-Jaagupi, Tootsi, Juurikaru Põhikoolid ning Pärnjõe ja Kergu kuueklassilised koolid.

Väljaspool Põhja-Pärnumaa valda õppivatest lastest õpib kõige rohkem õpilasi Pärnu linna koolides, põhikooliosas 17 ja gümnaasiumiosas 25. Mujal käis põhikooli- ja gümnaasiumiosas kokku 110 õpilast. Teistest omavalitsustest õppis Põhja-Pärnumaa valla koolides kõige rohkem lapsi Pärnu linnast (14). Teiste omavalitsuste õpilaste arv kokku valla koolides on põhikooliosas 38 ja Väandra Gümnaasiumi gümnaasiumiosas 10. Koolides töötab 108 ametikohal kokku 126 pedagoogi.

Tabel Üldhariduskoolides töötavate õpetajate vanuseline koosseis

alla 30	30-39	40-49	50-59	60+
11	15	19	44	37

Suurem osa (64%) pedagoogidest on üle 50 aasta vanused (üle 60-aastaseid 37).

2023. aasta jaanuaris muutis vallavolikogu oma 20. juuni 2018 määrust nr 28 „Kõrgharidusega noorele õpetajale ja tugispetsialistile toetuse taotlemise, maksmise ja tagasinõudmise kord“. Muudetud määruse kohaselt määratakse toetus nüüd kuni 35 aastasele (eelmises määruuses kuni

28 aastasele) kõrgharidusega noorele õpetajale. Toetuse suuruseks 300 eurot kuus, kuid makstakse kahe aasta asemel ühe aasta vältel valla koolis õpetajana tööle asumisest. 2023. aastal said eelpool nimetatud toetust kaheksa noort õpetajat.

Lisaks võttis Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu 18. jaanuaril 2023 vastu määruse nr 20 „Õpetajakoolituse ja tugispetsialistide koolituse üliõpilaste stipendiumi suurus, maksmise tingimused ja kord“, mille kohaselt makstakse igakuist stipendiumi õpetajakoolituse õppekavadel õppijatele. Sellekohase taotluse esitas 2023. aasta sügisel kaheksa üliõpilast.

Tugispetsialistide puuduse leevendamiseks on lisaks eelpoolnimetatud meetmetele, kinnitatud 5% palgalisa.

Valla koolides on võimalik osa võtta paljudest huviringidest, tegutsevad kunsti-, tantsu-, IT-, aine- ja sporditeemalised ringid.

Huviharidus

Pärnu-Jaagupi Muusikakoolis õppis 10.09.2023 seisuga 72 last 11 õpetaja (4,5 ametikohta) käe all. Pärnu-Jaagupi Muusikakoolis saab õppida järgmisi pille: klaver, viiul, kitarrid (klassikaline-, elektri- ja basskitarr), kanded (väike- ja rahvakannel), puhkpillid (plokkflööt, flööt, klarnet, saksofon, trompet, tromboon, metsasarv, tenor, bariton, tuuba), suupill, akordion, löökpillid (trummid). Võimalik on saada ka vokaalõpetust.

M. Lüdigi nim Vändra Muusika- ja Kunstikoolis õppis 10.09.2023 seisuga 82 õpilast 13 õpetaja (7,5 ametikohta), käe all. Võimalik on õppida järgmistel erialadel: flööt, kitarr, klarnet, klaver, laulmine, metsasarv, plokkflööt, saksofon, trompet, trummid, viiul ja kunst.

Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu 20. juuni 2018 määruse nr 29 „Huvihariduse toetamise kord“ kohaselt toetatakse Eesti Rahvastikuregistri andmetel Põhja-Pärnumaa vallas elavate üldhariduskoolides õppivate õpilaste huvihariduses osalemist teise kohaliku omavalitsuse munitsipaal- ja erakoolis. Munitsipaalhuvikoolis vastavalt kohaliku omavalitsuse esitatud tegevuskulu maksumusele ja erahuvikoolis 10 euroga kuus. Kokku maksti aastas ligi 40 õpilase eest.

Avatud noorsootöö

Alates 01. jaanuarist 2019 tegutseb Põhja-Pärnumaa Noorsootöökeskus, mille struktuuriüksusteks on Vändra noortekeskus, Pärnu-Jaagupi noortekeskus ja Tootsi noortekeskus. Igas keskusel töötab 1,0 ametikohaga noorsootöötaja. Suure muutuse on läbinud Tootsi noortekeskus, kus on kaasajastatud ruumid ning inventar, mida noored igapäevaselt keskusel viibides kasutada saavad. Pärnu-Jaagupi noortekeskust külastati 2023. aastal kokku 4446 korda, millest unikaalseid külastusi oli 1162. Tootsi noortekeskuse külastamisi oli kokku 2069, unikaalseid 502 ning Vändra noortekeskuse külastamise kordi 1904, millest unikaalseid külastusi 591.

Huvihariduse ja huvitegevuse riigipoolse täiendava toetuse kasutamine

Riigi eelarvestrateegias on alates 2017. aastast huvihariduse ja -tegevuste riigipoolne täiendav toetus, mis Põhja-Pärnumaa vallale oli 2023. aastal 116 147 eurot. Riikliku lisatoetuse eesmärk on parandada huvihariduse ja huvitegevuse kättesaadavust ning pakkuda noortele mitmekesisemaid osalusvõimalusi. Riigipoolse toena lisanduvad vahendid ei ole olemasolevate asendamiseks, vaid täiendavate võimaluste loomiseks. Olemasolev panus huvihariduses ja -tegevustes tuleb kohalikel omavalitsustel säilitada. Huviharidust ja huvitegevust tuleb pakkuda vähemalt kolmes valdkonnas: kultuur, sport ning loodus- ja täppisteadused ja tehnoloogia. Noorsootöö seaduse § 15 näeb ette, et

vallad ja linnad koostavad noorte huvihariduse ja huvitegevuse kava, milles tuuakse välja huvihariduses ja huvitegevuses osalevate noorte arv, osalemise võimalused, kirjeldatakse kitsaskohad ja tegevused nende lahendamiseks. Põhja-Pärnumaa vallas on 7–19-aastaseid noori kokku 1018. Kogu tegevustes osales kokku 1143 noort, nendest unikaalseid noori oli 671. Uus kava on leitav valla kodulehelt, milles on aastaks 2024 kavandatud ellu viia 78 võimalust ning kaasata üle 1000 osaluse. Oluline on leida sealjuures üles ka need noored, kes hetkel veel ühegi huvialaga ei tegele.

Noortemalev

Haridus- ja Noorteamet (HARNO) avas kevadel taotlusvooru „Malevasuvi 2023“ toetuste taotlemiseks, mis parandab noorte konkurentsivõimet ning ühildab töötamise ja noorsootöö võimalused, et arendada noorte tööalaseid oskusi ja teadmisi. Toetust noortemaleva korraldamiseks sel aastal ei saadud. Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus andis tööd 60 noorele üle kogu valla. Töötasudeks maksti kokku 18 208 eurot. Eesti Töötukassa maksis taotluse alusel „Alaerialise töötamise toetust“ 2630 eurot. Noori juhendas 5 osakutsega rühmajuhti.

1.2.5. Kultuuri- ja spordialane tegevus

Kultuuriasutustest töötas 31.12.2023. aasta seisuga Põhja-Pärnumaa Raamatukogu (asutatud 01.03.2019) asukohaga Vändras ja üheksa haruraamatukogu (Pärnu-Jaagupi, Libatse, Vahenurme, Kaisma, Pärnjõe, Võidula, Suurejõe, Vihtra ja Tootsi haruraamatukogu). 1. septembrist 2019 asub Suurejõe haruraamatukogu Juurikaru Põhikooli ruumides. Raamatuid on Põhja-Pärnumaa Raamatukogu haruraamatukogudes kokku 107 206, teenuste kasutajaid on 2237, sh lapsi 691. Aastas toimus raamatute koju laenutusi 52 563 korral, sh lastele 5913. Raamatukogude külastusi oli kokku 43 002, sh laste 18 282.

Kirikud/kogudused: Pärnu-Jaagupi kirik/Pärnu-Jakobi kogudus; Uduvere Apostel Jakobi kirik/Uduvere Apostel Jakobuse kogudus; Püha Suurkannataja Sinaida kirik (Kergu); EELK Vändra Martini kirik/EELK Vändra Martini kogudus; EAÕK Vändra Apostlik Peetrus-Pauluse kirik/EAÕK Vändra Apostlik Peetrus-Pauluse kogudus.

Spordikeskused ja -rajatised: Tootsi ujula, Pärnu-Jaagupi Spordikeskus, Tootsi Kultuuri- ja spordikeskus, Vahenurme spordirajatised, Vändra spordirajatised.

Spordiklubid: Spordiklubi Rõõm (vesiaeroobika), Spordiklubi Tervis (laskmine, jalgpall, tervisesport), Pärnu-Jaagupi Lauatenniseklubi, Pärnu-Jaagupi Tuletõrjeselts (tuletõrjesport), Jalgpalliklubi Pärnu-Jaagupi, Halinga Rahvaspordi Selts (spordiürituste korraldamine), Jalgpalliklubi Vändra Vaprus, Jalgpallikool Vändra Vaprus, Korvpalliklubi Karud, Maadlusklubi Suure Karu Pojad, Jalgrattaklubi VIKO, Terviseklubi MISPO ja Vändra Ratsaspordiklubi.

Rahvamajades tegutsevad erinevad huviringid:

- Pärnu-Jaagupi Rahvamaja: rahvatants, puhkpill, näitering, lauluklubi, naiskoor;
- Vändra Kultuurimaja: rahvatants, koorilaul, teatristuudio, aeroobika, käsitöö, kangastelgede ring;
- Tootsi Kultuuri- ja spordikeskus: kasutada saab jõusaali, võimlat ja saun-ujulat;
- Suurejõe Rahvamaja: laste käsitööring, naiskoor, lauluansambel, täiskasvanute käsitööring, eakate lauluansambel, eakate näitering, eakate tantsuring, kapell, laste LTT ring, *linetants*;

- Vihtra külakeskus: lõõtspilli ansambel "Vihtra Trio", beebide laulutund, kokandusring, näitering, ringtreening, Vihtra eakate klubi;
- Pärnjõe Rahvamaja: folklooriansambel, laste ring, naiskoor;
- Võidula Rahvamaja: Võidula mõisa ja küla ajalugu tutvustavad giidituurid; ansambel Linnutaja torupilliproovid;
- Kaisma rahvamaja: Naisansambel "Kapriis", kolm rahvatantsu rühma, *linetants*, 60+ klubi, Võsateater, käsitöö ja teised erinevad töötoad, tantsuline liikumine;
- Kadjaste Vabaajakeskus pakub erinevaid vaba-aja teenuseid, nagu koroonat, piljard, lauatennis, jõusaal, kanga kudumine, käsitöö. Kadjaste Vabaajakeskus on renditud MTÜle Kadjaste.

Pärnu-Jaagupi alevis Männi teel asub lauluväljak koos ümbritseva pargiga, kus toimuvad vabaõhuüritused. Seal tehakse jaanituld ja traditsiooniliselt toimub suve lõpus suvelõpupidu. 2023. aasta septembrikuus toimus Pärnu-Jaagupi Muusikakooli eestvedamisel XVII korda Halinga puhkpillifestival. Väandra pargis saab harrastada discgolfi, igal aastal tehakse jaanituld ja korraldatakse muid suveüritusi.

Spordikeskused ja -rajatised

Põhja-Pärnumaa valla spordikeskused ja -rajatised on Tootsi ujula, Pärnu-Jaagupi Spordikeskus ning Kultuuri- ja Spordipark, Tootsi Kultuuri- ja spordikeskus, Vahenurme spordirajatised ning Väandra Kultuuri- ja Spordipark ning spordirajatised.

Spordiklubid

Põhja-Pärnumaa vallas tegutseb mitmeid spordiklubisid: Pärnu-Jaagupi Lauatenniseklubi, Pärnu-Jaagupi Tuletõrjeselts (tuletõrjesport), Halinga Rahvaspordi Selts (spordiürituste korraldamine), Jalgpalliklubi Väandra Vaprus, Korvpalliklubi Karud, Maadlusklubi Suure Karu Pojad, Väandra Ratsaspordiklubi ja Terviseklubi MISPO.

Noorte osalus spordiklubide töös:

- Jalgpalliklubis Väandra Vaprus oli 2023. aastal 7-19-aastaseid noori 48
- Maadlusklubis Suure Karu Pojad 28 noort
- Väandra Ratsaspordiklubis 23 noort
- Korvpalliklubis Karud 46 noort
- Pärnu-Jaagupi Tuletõrjeseltsis 29 noort
- Pärnu-Jaagupi lauatenniseklubis 10 noort

Vändras on olnud üheks pikaajalisemaks sporditraditsiooniks terviseklubi MISPO korraldatavad maratonid. Väandra maratoni korraldati 2023. aastal 50. korda. Maratoni eesmärk on väärtustada ja populariseerida maratonijooksu kui üht võimalikku liikumisvõimalust ka kõrges eas. Distsantsid on järgmised: maraton 42 km, poolmaraton 21 km ja jooks/kõnd 16 km ja 8 km.

1.2.6. Majandus

Teedevõrk

Põhja – Pärnumaa valda läbivad põhimaanteedest Tallinn – Pärnu – Ikla ja Pärnu –Rakvere - Sõmeru. Tugimaanteedest Rapla – Järvakandi – Kergu, Mudiste – Suure – Jaani – Vändra ja Aluste – Kergu maantee. Teed on heas korras, liiklusohutusele on pööratud suurt tähelepanu. Valda läbivad veel 37 kõrvalteed, need on suures osas kruuskattega teed. 2023. aastal kulus vallateede korrashoiule ja parendamisele kokku 350 881 eurot.

Teede seisukorrale mõjus II ja III kvartalis kõige enam raskekoormate vedu maardlatest (Anelema, Pitsalu) peamiselt seoses Sopi-Tootsi tuulepargi ehitusega. Tuulepargi ehitajal on kokkulepe tee-ehitustevõttega Verston, et rikutud teid või -lõike parandatakse.

Transpordiameti ettekirjutuse alusel remonditi Võidula sild ning paigaldati koormuspiirangu märgid, et takistada raskeveokite liikumist üle silla.

31. detsembri 2023. a seisuga oli valla kohalike teede registris arvel 276,712 km teid ja tänavaid ning 4,456 km kõnni – ja kergliiklusteid. Katete tüüpide järgi jagunesid teed, tänavad, kõnni – ja kergliiklusteed järgmiselt:

- tolmuvara kattega teed ja tänavad - 59,881 km
- kruuskattega teed ja tänavad - 216,831 km
- tolmuvara kattega kõnni – ja kergliiklusteed - 4,456 km

Ühistransport

2023. aastal tehti jätkuvalt koostööd Maanteeametiga ja esitati ettepanekuid Via Baltica 2+2 maantee arenduse ja projekteerimise osas. Õpilaste veoks on kasutusel 3 õpilasliinil 3 autobussi, millest 1 on vallavalitsuse bussid ja 2 bussi renditakse vastavalt riigihanke tulemustele ja tingimustele. Tehti ettevalmistustöid Vändra uue bussijaama rajamiseks ning vana lammutamiseks, selleks tehti koostööd Pärnumaa Ühistranspordikeskusega (PÜTK). Õpilasliinid kindlustavad turvalise koolitee hajaasustuspiirkonnas elavatele lastele, kellel puudub võimalus kasutada kooli jõudmiseks ühistranspordi teenuseid. Ühistranspordi korraldusele kulus 2023. aastal 122 147 eurot ja koolitranspordile 122 726 eurot.

Vesi ja kanalisatsioon

Veemajanduses toimib ühisveevärk ja –kanalisatsioon Vändra, Pärnu-Jaagupi ja Tootsi alevis ning Libatse, Vahenurme, Pärnjõe, Kergu, Kaisma, Suurejõe, Kaansoo, Vihtra, Rätsepa, Võidula, Sikana, Kirikumõis ja Vaki külades. Kogu vee- ja kanalisatsioonimajandust haldab valla 100% osalusega tütarettevõtja AS Mako. Suurimad reoveepuhastid asuvad Vändras, Pärnu-Jaagupis ja Tootsi alevis. Teistes külades on ühisveevärk ja -kanalisatsioon keskasulas, samas asuvad ka reoveepuhastid. 2023. aastal vahetas AS MAKO välja Võidula küla veetorustiku, mis oli amortiseerunud.

Kalmistud

Põhja-Pärnumaa vallas on seitse kalmistut. Pärnu-Jaagupis asuv kalmistu kuulub EELK Pärnu-Jakobi Kogudusele ja selle hooldamist korraldab kogudus. Hooldamisega kaasnevate kulutuste katteks (sh kalmistuvahi töötasu koos maksudega ja prügiveokulud) eraldati 2023. aasta eelarvest vastavalt sõlmitud lepingule 11 640 eurot. Teised kalmistud kuuluvad Põhja-Pärnumaa vallale ja nende igapäevase korrashoiu eest vastutab vallavalitsus. 2023. aastal töötasid valla kalmistutel kalmistuvahid Kergus, Kaismal, Kaansoos ja Uduveres. Kalmistute hoolduseks kulus eelarvest kokku 68 965 eurot. Sügisel renoveeriti Muinsuskaitseameti toel Kergu luterikalmistu väravad.

Energeetikamajandus

Tänavavalgustussüsteemid on Vändra alevis, Pärnu-Jaagupi alevis, Tootsi alevis ning 10 külas. Investeeringuid tänavavalgustusse ei tehtud, kui elektrihinna tõusu tõttu suurenesid tänavavalgustusele kuluvad kulud planeerituga võrreldes ca 25 000 euro võrra. Kokku kulus tänavavalgustusele 2023. aastal 143 193 eurot. Välja vahetati mõned valgustipostid, mõningad amortiseerunud armatuurid asendati led-lahendusega. Tootsi alevis tuli parandada peale tormi õhuliini lõik Põrgupõhja tänavale.

Jäätmemajandus

Piirkonna jäätmehooldusalasteks eesmärkideks on korraldatud olmejäätmeveoga haaratud elanike arvu suurendamine, taaskasutatavate jäätmete liigiti kogumine ja sorteerimine jäätmete tekkekohal, sh pakendijäätmete kogumissüsteemi täiendamine ning piirkonna jäätmetekitajate jäätmehooldusalase keskkonnateadlikkuse tõstmine läbi põhjaliku teavitus- ja koolitustöö.

Korraldatud olmejäätmeveo piirkonna kehtestamisel on eesmärgiks võetud kõikidele piirkonna elanikele ja teistele jäätmetekitajatele regulaarse jäätmekäitlusteenuse osutamine ning optimaalne ja ühtlustatud teenuse hind.

Põhja-Pärnumaa vald on MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus liige. Leping sisaldab haldusülesanded, mis puudutavad korraldatud jäätmevedu ja sellega kaasnevaid kohustusi. Samuti korraldab MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus Keskkonnainvesteeringute Keskuse toetusel kogumisringe ohtlikele jäätmetele. 2023. a toimus kogumisring nii Halinga kui ka Vändra ja Tootsi piirkonnas. Kokku koguti 1,82 tonni ohtlikke jäätmeid. Projekti kogumaksumus oli 5458 eurot, millest toetus moodustas 2178 ja omaosalus 3280 eurot.

AS-ga Eesti Keskkonnateenused on sõlmitud hankeleping, mille kohaselt algas veoperiood 01.10.2022 Halinga piirkonnas ja 28.02.2023 liitusid Vändra ning Tootsi piirkonnad. Märtsist 2023 kehtivad kogu vallas ühtsed korraldatud jäätmeveo tingimused ja hinnad. Korraldatud jäätmeveoga on hõlmatud 6 jäätmeliiki:

- biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed ehk toidujäätmed,
- biolagunevad aia- ja haljastujäätmed,
- segapakendid,
- paber- ja kartongijäätmed,
- suurjäätmed ja segaolmejäätmed.

Kõiki neid jäätmeid tuleb tekkekohal liigiti koguda, erisused kehtivad nende üleandmisel jäätmevedajale ja on kooskõlas kehtivale jäätmehoolduseeskirjaga.

Jäätmete liigiti kogumiseks on Põhja-Pärnumaa vallas loodud head tingimused. Vallas on kaks jäätmejaama, mis asuvad Vändra alevis ja Pärnu-Jaagupi alevis. Nii Vändra kui ka Pärnu-Jaagupi alevis on olemas ka komposteerimisplatsid. Jäätme punktid on Kergu külas ja ka Tootsi alevis. Nii jäätmejaamasid kui ka jäätme punkte haldab AS Eesti Keskkonnateenused. Eesmärk on tagada kogu valla territooriumil head võimalused jäätmete liigiti kogumiseks ja üleandmiseks. Eestis tegutseb kolm taaskasutusorganisatsiooni, mis koguvad pakendeid. Igal organisatsioonil on kohustus omada meie vallas vähemalt 17 pakendi kogumiskohta. Hetkel on MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioonil (ETO) 17 segapakendi kogumiskohta, Eesti Pakendiringlus OÜ-l (EPR) 22 kogumiskohta ja Tootjavastutusorganisatsioon OÜ-l (TVO) 30 kogumiskohta. Kokku 69 segapakendi kogumiskohta. Lisaks 29 paberi ja 18 klaasi kogumiskohta. Jäätmete sorteerimise ja erinevate jäätmete äraandmise võimaluste ning korraldatud jäätmeveo kohta avaldatakse infot valla kodulehel ja Valla Teatajas.

Aasta lõpus koguti jäätmevaldajatelt informatsiooni biojäätmete käitlemise kohta. Kõik jäätmevaldajad pidid teatama, kas soovivad liituda biojäätmete korraldatud veoga või kompostivad biojäätmed kohapeal oma kinnistul. Aasata lõpuks teavitas kohapealsest komposteerimisest 779 jäätmevaldajat.

2023. aasta suvel kaardistati valla üldhariduskoolide jäätmete sorteerimisjaamade vajadused selleks, et valmistada toetuse taotlemiseks Keskkonnainvesteeringute keskuselt. Kokku taotleti toetust 30-le sorteerimisjaamale. Projekti kogumaksumuseks kujunes 10 090 eurot, millest toetus moodustab 50 % (taotluste esitamise tähtaeg 12.01.2024. a).

Hajaasustuse programm

Programmi eesmärgiks on hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele tagada head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele hajaasustusega maapiirkondades. Eesmärgi saavutamiseks toetatakse programmist maamajapidamiste veesüsteemide, kanalisatsioonisüsteemide, juurdepääsuteede ning autonoomsete elektri-süsteemidega seotud tegevusi. Hajaasustuse programmi rahastatakse Eesti riigi eelarvest. Projekti maksimaalne toetus ühe majapidamise kohta on 6500 eurot. Taotleja ja kaastaotleja oma- ja kaasfinantseering peab kokku moodustama vähemalt 33% projekti abikõlblikest kuludest. 67% projekti maksumusest rahastatakse riigi ja kohaliku omavalitsuse eelarvest võrdsetes osades. Põhja-Pärnumaa vald osales 2023. aastal hajaasustuse programmis. Riigi poolt toetati programmi 40 480 euroga, valla poolne toetus oli 40 480 eurot. Toetuse taotlusi esitati 44, neist kvalifitseerus 42 ja täieliku või osalise rahastuse sai neist 21, millest veesüsteemide valdkonna projekte oli 10, kanalisatsioonisüsteemid valdkonna projekte 10 ja juurdepääsuteede projekte 1.

Kuna jätkuvalt on suur huvi programmis osalemaks ja vahendite puudumisel jäävad paljud taotlejad toetusest ilma tehti vallavalitsusele ettepanek valla toetusesumma suurendamiseks.

Elamumajandus

Elanike võimalused elamu ehitamiseks on olemasolevate kinnistute jagamine ja maa ostmine eraomanikelt. Samuti on võimalus maad osta riigilt.

2023. aastal algatati üürimajade projekt: läbi viidi arhitektuurikonkurss, algatati põhiprojekti koostamine ning detailplaneering Pärnu-Jaagupis.

1.2.7. Tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandevaline tegevus

Tervishoid

Pärnu-Jaagupi piirkonnas tegutsevad kaks perearsti ja Vändra piirkonnas osutavad teenust neli perearsti perearstikeskuses. SA Pärnu Haigla kiirabiosakonna baasid asuvad Pärnu-Jaagupis ja Vändras. Vändra piirkonnas tegutseb ka hambaarst. Tootsi piirkonna teenusevajadused kaetakse Vändra perearstikeskuse poolt. Lähimaks keskuseks eriarstiabi teenuste saamiseks on Pärnu linn ja osadel valla piirkondadel ka teised maakondade keskused, nt Viljandi. Statsionaarset õendusabi teenust osutab vallas SA Vändra Tervisekeskus ja SA Pärnu-Jaagupi Hoolduskodu.

Sotsiaalhoolekanne

Kohaliku omavalitsuse ülesanne sotsiaalhoolekande korraldamisel on sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste ja muu abi osutamine valla elanikele. Omavalitsuse ülesandeid sotsiaalhoolekande korraldamisel viib ellu vallavalitsuse sotsiaalosakond (osakonna juhataja, 3 lastekaitsespetsialisti, 4 sotsiaaltöspetsialisti, 1 eestkostespetsialist ja 1 sotsiaaltöö assistent).

Sotsiaaltoetus on isiku või perekonna toimetuleku soodustamiseks antav rahaline toetus. Vallavalitsuse poolt makstavad toetused jagunevad sissetulekutest sõltuvateks ja sissetulekutest sõltumatuteks. **Sotsiaalteenus** on isiku või perekonna toimetuleku soodustamiseks antav mitterahaline toetus. Teenusteks on koduteenus, väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus, tugiisikuteenus, täisealise isiku hooldus, sotsiaaltransporditeenus, isikliku abistaja teenus, varjupaigateenus, turvakoduteenus, eluruumi tagamine, sotsiaalmajutusteenus, võlanõustamisteenus, lapsehoiuteenus, asendus- ja järelhooldusteenus ning toimetulekuks vajalikud muud sotsiaalteenused, nt psühholoogiline nõustamine, intervallid jms. Teenuseid osutab vallavalitsus ise või korraldab muul viisil.

Muu abi osutamine seisneb vältimatu abi osutamises, Euroopa Liidu toiduabi jagamises, huvigruppide teadlikkust tõstvate koolituste ja infopäevade korraldamises, traditsiooniliste ürituste korraldamises erinevatele sihtgruppidele.

Vallavalitsuse hallatavad hoolekandeesutused:

- *Vändra Alevi Sotsiaalmaja* - osutab peamiselt erihoolekandeteenuseid ja koduteenust (teenuse saajate arv pidevas muutumises). Sotsiaalmaja osutab teenuseid ka isikukeskse erihoolekande teenusmudeli projektis. Asutuses tegutseb 15 töötajat.
- *Vihtra Päevakeskus* - osutab erihoolekandeteenuseid ja sotsiaalmajutust. Päevakeskus osutab teenuseid ka isikukeskse erihoolekande teenusmudeli projektis. Personal koosneb 6 inimesest.
- *Vändra Alevi Hoolekandekeskus* - osutab üldhooldusteenust (teenuskohti 50). Personal koosneb 18 inimesest.
- *Tootsi Hooldekodu* - osutab üldhooldusteenust (teenuskohti 34). Lisaks osutatakse pesupesemise teenust, toitlustatakse piirkonna kooli ja lasteaeda. Personal koosneb 17 inimesest.

Projektid

Kodud tuleohutuks projekti raames teostati 2023. a elektri- ja küttesüsteemidega seotud töid kolmes kodus, maksumusega 12 992 eurot. Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli projektiga viidi 2023. a 12 teenuskoha osas läbi toetavaid tegevusi erivajadustega inimestele 69 000 euro ulatuses. Koostöös Tervise Arengu Instituudiga ja Tootsi Lasteaia-põhikooliga viidi 2023. a sügisel läbi vanemlusprogrammi „Imelised aastad” ja läbi vaimse tervise teenuse projekti rahastati individuaalset psühholoogilist nõustamist ning koolitõrkega noorte toetusgruppi.

1.3. Konsolideerimisgrupi peamised finantsnäitajad

Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse konsolideerimisgrupi moodustavad Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus ja AS Mako. Konsolideerimisgrupil oli 31.12.2023. a seisuga konsolideeritud bilansi järgi varasid 29 548 918 euro väärtuses, millest käibevara oli 1 198 348 ja põhivara 28 350 570 euro väärtuses. Kohustised ja netovara moodustasid kokku 29 548 918 eurot, millest lühiajalised kohustised olid 2 095 514 eurot ja pikaajalised kohustised 4 831 759 eurot, netovara suurus oli 22 621 645 eurot.

	2023	2022	2021	2020	2019
Bilansi näitajad					
Varad aasta lõpus	29 548 918	30 564 530	31 475 970	29 508 490	26 192 806
Kohustised aasta lõpus	6 927 273	6 573 846	6 802 973	5 723 080	5 008 492
Netovara aasta lõpus	22 621 645	23 990 684	24 672 997	23 785 410	21 184 314
Tulemiaruaude näitajad					
Tegevustulud	18 302 380	15 738 825	15 337 528	16 449 134	14 426 576
Tegevuskulud	-19 456 592	-16 463 867	-14 416 692	-13 811 227	-13 691 309
Tulem	-1 370 174	-804 802	868 236	2 586 116	688 132
Tegevustulem arvestamata amortisatsioonikuluga	484 675	425 196	2 089 598	3 671 713	1 724 692
Muud näitajad					
Põhivarainvesteeringute maht	1 995 914	1 267 228	3 022 813	4 075 915	1 417 524
Likviidsus*	0,05	0,45	0,97	0,95	1,12
Lühiajaline maksevõime**	0,57	1,11	1,56	1,52	1,81
Kohustiste osakaal varadest	23%	22%	22%	19%	19%
Laenukohustiste osakaal varadest	19%	17%	18%	15%	16%
Piirmäärade täitmine (konsolideeritud näitajad)					
Põhitegevuse tulem***	398 956	527 757	1 357 145	1 844 322	1 082 406
80% põhitegevuse tuludest	14 641 904	12 423 189	11 274 699	11 327 081	8 189 548
Netovõlakoorumus****	5 603 560	4 497 225	3 865 411	3 120 269	2 536 278
Piirmäärade täitmine (konsolideerimata näitajad)					
Põhitegevuse tulem***	496 644	559 617	1 279 411	1 753 359	1 025 466
80% põhitegevuse tuludest	14 271 068	12 065 083	10 906 752	10 970 086	7 899 583
Netovõlakoorumus****	5 499 482	4 368 739	3 924 104	3 018 422	2 847 061

* Likviidsus – likviidsed varad/lühiajalised kohustised

** Lühiajaline maksevõime – käibevara/lühiajalised kohustised

*** Põhitegevuse tulem – põhitegevuse tulude ja kulude vahe (piirmäär on vastavalt KOFS § 33 null, st ei tohi olla negatiivne)

**** Netovõlakoormus – KOFS § 34 alusel arvestatud kohustiste ning KOFS § 36 alusel arvestatud likviidsete varade vahe. Netovõlakohustiste ülemmäär on põhitegevuse tulude kogusumma, kui see on väiksem kui 10-kordne põhitegevuse tulude ja kulude vahe, vastasel korral kas 10-kordne põhitegevuse tulude ja kulude vahe või 80% põhitegevuse tuludest olenevalt sellest, kumb neist on suurem.

Konsolideerimisgrupi netovõlakoormus oli 2023. aasta lõpus 38% (lubatud piirmäär 80%).

1.4. Ülevaade majanduskeskkonnast

Rahandusministeeriumi kevadise majandusprognoosi kohaselt langes Eesti majandus 2023. aastal 3% ja seejuures langes suure osa tegevusalade lisandväärtus. Samas kasvas jooksevhinnas SKP 4,6%. Eesti ettevõtete ja majapidamiste kindlustunne on väike, kuid viimastel kuudel on mõnes sektoris olnud ka kindlustunde paranemise märke. Seetõttu jääb Rahandusministeeriumi kevadise majandusprognoosi kohaselt 2024. aasta kokkuvõttes majanduse reaalne maht enam-vähem 2023. aasta tasemele, kuid majandus pöördub aastases võrdluses kasvule 2024. aasta teises pooles, kui peaksid paranema nii välisnõudlus kui ka majapidamiste tarbimisvõimalused. 2025. aastaks oodatakse 3,3protsendilist majanduskasvu. Järgmistel aastatel on kasv aeglasem kui 3%.

Töötus kasvab, kuid töötuse suurt hüpet Rahandusministeeriumi kevadprognoos ette ei näe. Arvestades majanduslangust, võib tööturu olukorda pidada rahuldavaks. Töötajate arv on langenud alates 2023. aasta keskpaigast ning töökohtade arvu langus on olnud suurim tööstuses ja ehituses. 2024. aastaks oodatakse hõivatute arvu langust 0,3% võrra ja tööpuuduse mõõdukat kasvu. Tööpuudus stabiliseerub prognoosiperioodi lõpuks oma normaaltasemele 6% lähedusse.

Palgakasv aeglustub tänavu, kuid püsib vaatamata nõrgale majanduskasvu väljavaatele siiski suhteliselt kiire. Alates 2025. aastast kasvab keskmine palk nominaalse majanduskasvuga sarnases tempos.

Eratarbimine peaks 2024. aastal kasvule pöörduma. Palgakasv taandub 2024. aastal küll 6% juurde ja on järgmistel aastatel 5% lähedal, kuid see on märgatavalt kiirem hinnakasvust. Alates 2024. aasta teisest poolest hakkavad oodatavalt vähenema ka laenuintressimaksud, mis jätab majapidamistele rohkem raha muudeks kulutusteks.

Aasta teises pooles peaks ka tööturul hakkama olukord paranema, mis toetab majapidamiste kindlustunnet. 2024. aasta kokkuvõttes jääb tarbimise kasv veel tagasihoidlikuks, kuid kiireneb 2025. aastal oluliselt.

Energiahindade alanemine ja sisemaise hinnasurve järk-järguline taandumine hoiab inflatsiooni aeglustumistrendil. 2024. aasta kevadel taandub inflatsiooniarestusest välja aastataguste energialeevendusmeetmete mõju ja energiahinnad pöörduvad langusesse, tuues kaasa inflatsiooni aeglustumise.

Lähikuudel jätkub ka toiduainete hinnatõusu järk-järguline pidurdumine. Alusinflatsioon aga eriti ei aeglustu. 2024. aasta tarbijahindade kasvuks prognoositakse 3,4%. Järgmistel aastatel aeglustub inflatsioon veelgi.

1.5. Ülevaade Põhja-Pärnumaa valla arengukava täitmisest ning konsolideerimisgrupi peamistest arengusuundadest

Põhja-Pärnumaa elanike koguarv oli 31.12.2023 seisuga 7887 inimest (31.12.2022 7975 inimest, vähenemine 88 inimese võrra). Tööealine elanikkond moodustab Põhja-Pärnumaa valla elanikkonnast 31.12.2023 seisuga 54,5% (4303 inimest, 2022.a lõpus 4467 – vähenemine 164 inimese võrra). Arvestatud on inimesi vanuses 19-64. Töötuid oli 31.12.2023 seisuga 288. Töötuse määr oli vallas 2023. a lõpus 6,7% (2022. aasta lõpus 5,5%) ja kogu Eestis 6,4% (2022. aasta lõpus 5,6%).

Äriregistri 2024. aasta 08. aprilli seisuga oli Põhja-Pärnumaa vallas registreeritud 1418 ettevõtet, sh aktsiaseltsi 8, osaühinguid 807, mittetulunduslikke ühinguid 127, sihtasutusi 3, täisühinguid 2, tulundusühistuid 12, usaldusühinguid 9, füüsilisest isikust ettevõtjaid 208, korteriühistuid 216, maaparandusühistuid 2 ja kohaliku omavalitsuse asutusi 24.

1.5.1. 2023. aasta arengukava tegevuskava täitmine

Strateegiline eesmärk: Elukeskkonna säilitamine ja parendamine Vt . 1.2.6 Teed ja vesi ning kanalisatsioon.

Heas korras kinnisvara

Kinnisvara parendamiseks renoveeriti Tootsi kool. Remonditi neli vallale kuuluvat korterit Ukraina põgenike elamistingimuste parandamise meetme toel Jätkusid tööd ühisveevärgi ja kanalisatsiooni parendamisel ning teede korrastamisel. Remonditi Võidul sild. Vändra Gümnaasiumi tööõpetusmajas rajati uus ventilatsioonisüsteem. Pärnu-Jaagupi Spordikeskuses paigaldati mürasummutus. Vihtra lasteaed viidi üle Vihtra rahvamajja, seoses sellega renoveeriti lasteaia jaoks sobilikud ruumid.

Korrastatud ühistranspordivõrk

Vallasiseselt on töös koolibusside võrgustik. Riigi toetust ei ole. Koole teenindab kolm bussi ja neil on 8 erisuunalist liini. Koolibussi saavad piletit ostes kasutada ka vallaelanikud, et minna kaugematest kohtadest keskustesse tööle, poodi vms. Koostöös Pärnumaa Ühistranspordikeskusega korraldatakse ühistransporti nii valla sees kui ka maakonnapiirides, samuti alustati ettevalmistustöödega Vändra uue bussijaama rajamiseks ning vana lammutamiseks.

Valla keskuste ja alevite väljaarendamine

Kaasava eelarve vahendite toel teostati kaks projekti: ehitati uus mänguväljak Kaansoos ning rajati madalseiklusrada Kergu koolis. Läbi viidi Eesti Arhitektide Liidu suurprojekti „Hea avalik ruum“ arhitektuurikonkurss Vändra Vana tänava ja lähiümbruse olukorra parendamiseks.

Heakorrakonkursi „Kaunis kodu“ korraldamine on jätkuvalt valla eesmärk ja sellega ka jätkatakse. 2023. aastal hinnati objekte kolmes rühmas: elamud tiheasustuses, maakodud, kortermajad. Neljandas rühmas sotsiaal-, äri ning tootmisobjektid kandidaate ei esitatud.

I rühm – elamud tiheasustuses

I koht - Pikk tn 36, Vändra alev (Reeta Sempelson)

II koht - Kergu mnt 21, Pärnu-Jaagupi alev (perekond Lepik)

II rühm – maakodud

I koht - Mõisa tn 13, Kaisma küla (perekond Metsoja)

II koht - Murruoja, Vaki küla (perekond Rõõmusaare)

III koht - Lauri talu, Allikõnnu küla (perekond Eier)

III rühm – korterelamud

Parim - Tuule tn 2, Vändra alev (korterühistu)

Konkursi võitjaid autasustati valla aastapäeva üritusel. Kõigis rühmades parimaks tunnistatud kinnistud esitatakse omanike nõusolekul iga-aastasele üleriigilisele kodu kaunistamise konkursile „Kaunis Eesti Kodu“.

Jätkus töö kalmistute korrastamisel. Valla poolt hooldatavate haljasalade korrashoiuks perioodil 01.04.2021 – 31.12.2023 on lepingud sõlmitud Pärnu-Jaagupi piirkonnas Horeksal Grupp OÜ summas 42 000.00 eurot ilma km-ta, Vändra ja Tootsi piirkonnas OÜ Vändra MP summas 142 500.00 eurot ilma km-ta.

1. Korraldatud ja keskkonnaohutu jäätmekäitlus

Vallas on korraldatud jäätmekäitlus kõikides valla piirkondades. 05.07.2022 sõlmisid MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus ja AS Eesti Keskkonnateenused korraldatud jäätmeveo teenuste hankelepingu Põhja-Pärnumaa vallas. Alates 01.10.2022 Halinga ja alates 28.02.2023 Vändra ning Tootsi piirkonnas on korraldatud jäätmeveos kogutavad ja veetavad jäätmeliigid järgmised:

1. Segaolmejäätmete kogumine ja üleandmine:

- kõigile jäätmevaldajatele kohustuslik.

2. Biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete kogumine ja üleandmine:

- tiheasustuse kortermajades on kohustuslik.
- tiheasustuse teistes elamutüüpides on vabatahtlik.
- tiheasutusega külades asuvates kortermajades on vabatahtlik.
- äri-, tootmis- ja ühiskondlike hoonetega hoonestatud kinnistutel, kus tekib köögi- ja sööklajäätmeid, on kohustuslik.
- jäätmevaldajal on õigus igal ajal liituda jäätmete kogumise ja üleandmise teenusega korraldatud jäätmeveo raames.

3. Paberi- ja kartongijäätmete kogumine ja üleandmine:

- kõikides piirkondades ja elamutes on vabatahtlik.
- jäätmevaldajal on õigus igal ajal liituda jäätmete kogumise ja üleandmise teenusega korraldatud jäätmeveo raames.
- äri-, tootmis- ja ühiskondlike hoonetega hoonestatud kinnistutel, kus tekib paberi- ja kartongijäätmeid, on paberi- ja kartongijäätmete kogumine ja üleandmine korraldatud jäätmeveo raames kohustuslik.

4. Biolagunevate aia- ja haljastujäätmete kogumine ja üleandmine:

- üleandmine vabatahtlik.
- vedu toimub tellimuse alusel kindlal perioodil.

5. Suurjäätmete kogumine ja üleandmine:

- üleandmine vabatahtlik.
- vedu toimub tellimuse alusel.

6. Segapakendite jäätmete kogumine ja üleandmine:

- üleandmine vabatahtlik.

Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliikide kogumise tingimused on esitatud Põhja-Pärnumaa valla jäätmehoolduseeskirjas. Teenuse pakkuja peab lähtuma antud tingimustest.

AS Eesti Keskkonnateenused tulemused jäätmete käitlemisel Põhja- Pärnumaa KOJV liigiti kogutud jäätmete kohta perioodi 28.02.2023- 30.08.2023:

Jäätmekood	Jäätmeliik	Kaal kg	Maht m ³	Tulemus
200301	Segaolmejäätmed	547 852	7 011,57	80% energeetiline taaskasutus, 20% ringlusesse läbi sorteerimise
150106	Segapakend	3 875	100,31	55% ringlusesse, 45% energeetiline taaskasutus
200108	Biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed	45 739	208,08	90% ringlusesse, 10% energeetiline taaskasutus
200101	Paber ja papp	9 864	326,97	90% ringlusesse, 10% energeetiline taaskasutus
200201	Aia- ja haljastusjäätmed	597	3,69	98% ringlusesse, 2% energeetiline taaskasutus
		612 460	7 708,72	

Strateegiline eesmärk: Ettevõtlust soodustav keskkond

1) Olemasolevate ettevõtlusalade taristu kaasajastamine.

2023. aastal viidi koostöös Eesti Arhitektide Liiduga läbi „Hea Avalik Ruum“ ideekonkurss, selgitamaks välja Vändra alevis asuva Vana tänava tuleviku visuaal, mis võimaldaks luua eeldused sealse ettevõtluskeskkonna elavnemiseks.

2) Ettevõtjate päev.

2023. aastal toimus kaks ettevõtjatele ning ettevõtlushuvilistele suunatud seminar-infopäeva, kus esinesid erinevad valdkonna spetsialistid.

3) Väljastpoolt tulevate projektide eelduste ja võimaluste kasutamine.

Tootsi tuulepargi arendus on töös. 2023. aastal alustati tuulikutele vundamendi ehitamisega. Enefit Green arendab ka Tootsi tuulepargi kõrvale päikeseparki. Tugev arendajate huvi on ka meie teiste alade tuulepotentsiaalide ärakasutamiseks läbi Põhja-Pärnumaa valla tuuleenergia eriplaneeringu ning Rahnoja ja Vihtra piirkonna detailplaneeringu, mida tehakse koostöös Tori vallaga. Arendajatega ja kogukonnaga peetakse antud teemadel koosolekuid, et leida parimad lahendused. Tootsi piirkonda on leitud suurinvestor- Smart Power Farm SPF AB, mille tegevjuhiga on peetud läbirääkimisi kavandavate tegevuste üle ning jõutud kokkuleppele tööstuse arendamise osas. EASi ja KredExi ühendasutusega koostöös on asutud koostama ettevõtluskeskkonna arendus- ja turundusplaani selleks uute investoriteni jõudmiseks. Tootsi alevis viidi läbi Tuha kinnistu pinnase uuringud, et koguda potentsiaalsete investorite jaoks informatsiooni ning asuda alale huviliste leidmiseks.

Strateegiline eesmärk: Kvaliteetne, kaasaegne ja optimeeritud haridus- ja kultuuriasutuste koostöövõrgustik

1) Kvaliteetne ja optimeeritud (vajadustele vastav) alusharidus

Kvaliteetse alushariduse tagamiseks teevad lasteaiad koostööd kõikide huvigruppidega, viiakse läbi rahuloluküsimustikke ja vastavalt tagasisidele planeeritakse arengu- ja tegevuskavad. Oluline on õpetajate osalemine erinevatel koolitustel. Hea koostöö on Pärnumaa Rajaleidja keskusega. Lasteaiad kirjutasid erinevate õppetegevuste läbiviimiseks ja töötajate koolitamiseks projekte Keskkonnainvesteeringute Keskusele, Transpordiametile ja HarNole.

Vändra Lasteaia Vihtra rühm koliti 2023. aastal Jõesuu tee 4, Vihtra küla aadressilt Jõesuu tee 2, Vihtra külas asuvasse Vihtra Külakeskuse alakasutatud ruumidesse. Jõesuu tee 4, Vihtra külas asuv hoone on 1900 m², mille vanus on 70 aastat, maja köeti puugaasikatlaga. Hoone vajas suuri

investeeringuid. Rühmas oli 19 last. Vihtra Külakeskuses kohandati rühmaruumideks endine noortekeskuse ruum ning endine laoruum, mille pindala on kahe ruumina kokku 99 m², lisaks on võimalus kasutada muusika- ning liikumistundideks saali. Tualettruumid kohandati laste vajadustele vastavaks. Korda tehti välistrepid ja ventilatsioon. Vihtra rühm, külakeskus ning raamatukogu liideti valla serveriga.

Suur ümberkorraldus tehti toitlustamise korraldamises. Vändra lasteaia kolme maja toiduvalmistamine koondati Rukkilille maja kööki ning toidu vedamiseks teistesse majadesse kolm korda päevas soetati auto ning termoskastid. Lisaks soetati uus kombiahi, keedukatel, kartulikooremise masin, kahe uksega külmkapp ja gastronoomianõud (GN-nõud).

2023. aastal remonditi Mürakaru majas sõimerühma ruum. Rühmaruumis ja garderoobis vahetati põrandad, eemaldati seintelt laudis, värskendati värv, vahetati ukсед, loodi kööginurk, paigaldati Vändra Lasteaia esimene nõudepesumasin.

Olulisematest arendustest on 2023. aastal Vändra lasteaia majade rühmad varustatud wifi-ühendusega digiõppe läbiviimiseks. Ühendati ATS teavitussüsteem telefonidega tulekahjuhäire edastamiseks töövälisel ajal.

Vändra Lasteaed osaleb PRIA koolikava meetmes, mille kaudu soodustatakse puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete jõudmist lasteni ning toetatakse tervislike toitumisharjumuste kujunemist, suurendatakse laste puu- ja köögivilja ning piima ja piimatoodete tarbimist, edendatakse seeläbi nimetatud toodete üldist tarbimist ning kujundatakse laste tervislikke toitumisharjumusi. Liikumisaasta puhul korraldati iganädalaselt liikumisüritusi personalile. Lastega korraldati sügis- ja kevadspordipäev ning kevadspordipäev Vändra staadionil, talvevaheajal käisid lapsed Vändra Gümnaasiumi võimlas. Loodi põrguoru matkarajal käidi koolieelikutega matkamas, 01. juunil toimus perespordipäev Vändra pargis, kus oli ligi 150 osavõtjat.

Pärnu-Jaagupi Lasteaias Pesamuna parandati 2023. aastal oluliselt kolme maja vahel kogu personali infovahetust ja kommunikatsiooni käivitades iganädalased infokoosolekud Teamsi vahendusel, millega kaasnes ka infotehnoloogiliste vahendite julgem kasutamine. Õpiti paremini tundma ELIIS-keskkonna võimalusi. Kõik lapsevanemad saadi ELIISI aktiivseteks kasutajateks muutes puudumistest teavitamise korda ja andes selle kaudu puudumiste märkimise vastutuse täielikult lapsevanematele. Iga lapse arengu toetamiseks muudeti lasteaia õppekava ja mindi sügavuti laste arenguhindamisega ja arenguestlustega, et olla varasemaga võrreldes tõhusamad ja sisukamad. Loodi varajase märkamise süsteem. Laste parimate huvide ja parema arengukeskkonna tagamiseks tehti enam koostööd lastevanematega, Rajaleidja keskuse ja lastekaitsega. Jätkus juurdeehituse planeerimine (suur saal ning ruumid kolme rühma tarbeks), et oleks võimalik ära mahutada lasteaeda kõik soovijad ja tuua ära Libatse piirkonna lapsed esimesel võimalusel Pärnu-Jaagupi lasteaeda. Koostöös Pärnu-Jaagupi Rahvamaja ja põhikooliga korraldati ühisüritusi ja saalihommikuid. Lasteaia Pärnu-Jaagupi majas uuendati lastele mõeldud mängumööblit ja ehitati välja tunnetustuba, et tagada paremad võimalused individuaalseteks tegevusteks.

Tootsi lasteaias viidi läbi erinevaid tegevusi seoses liikumisaastaga. Toimusid nii traditsioonilised üritused, kui ka väga palju külastusi ja matkasid erinevatesse huvitavatesse paikadesse ning asutustesse.

AS Vändra Tare, Eesti Hõõvelliist OÜ, Vändra Tarbijate Ühistu ja Eesti Pagar ja Nurme Turvas AS olid suured sponsorid, kes toetasid lasteaedade erinevaid ettevõtmisi. Haridus- ja

Teadusministeerium toetas valla lasteaedasil Ukraina sõjapõgenikele hariduse tagamisel ning eesti keele kui teise keele õppevahendite soetamisel.

2) Kvaliteetse põhi- ja gümnaasiumihariduse tagamine

Kvaliteetse põhi- ja gümnaasiumihariduse tagamiseks rakendatakse koolides uut õpikäsitust, mis toetab iga õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut, õpi- ja digioskusi, loovust ja ettevõtlikkust. Koolid arendavad koostööd õppeainete, õpetajate ja õpilaste vahel. Viiakse ellu projekti(teema)päevi ja –nädalaid, sh looduslaagrid ja õppekäigud. Kasutatakse innovaatilisi meetodikaid ja e-õppekirjandust eesmärgiga suurendada õpilase rolli õppetöös. Kaasatakse erinevaid partnereid senisest enam õppe- ja kasvatustöösse, näiteks inspiratsiooniloengud ja ettevõtlikkuse toetamiseks ettevõtete juhtide külaskäigud ja õpilaste külaskäigud ja koostöö erinevate ettevõtetega. Kirjutati projekte erinevate tegevuste läbiviimiseks, et turgutada õpilaste õpimotivatsiooni ja vaimset tervist ning toetada üldpädevuste ja ainevaldkondade vastu huvi kujundamist.

Kvaliteetse põhi- ja gümnaasiumihariduse Väandra gümnaasiumis tagavad kogunud ja hästi kvalifitseeritud õpetajad. Õpilastele pakutakse vastavalt nende individuaalsetele vajadustele ja võimetele tuge, mis aitab neil saavutada paremaid tulemusi (diferentseerimine, väikeklassid, individuaaltunnid, osajaga õpe). Erinevate digivahendite ja õppeplatvormide kasutamine õppetöös võimaldab õpilastel arendada digitaalset kirjaoskust ning avardada õppimisvõimalusi. Lõimitud on formaalne ja mitteformaalne õpe, kus kombineerides traditsioonilist õppimist praktiliste kogemuste ja projektipõhise õppega, omandavad õpilased parema arusaamise ja praktilised oskused (projektinädal, õpilaslaatade korraldamine; rahatarkuse külalisloengud, veebikonverentsid). Õuesõppe tunnid aitavad mitmekesistada õppeprotsessi, mis toetab õpilaste tervist ja heaolu ning aitab luua seoseid õppetöö sisuga. Õpilaste ettevõtlikku hoiaku arendamine, loovuse ja probleemilahendusoskuste õpetamine aitab neil omandada olulisi tulevikuoskusi.

Positiivses ja toetavas koolikeskkonnas väheneb kiusamise levik (KiVa programmi rakendamine), mis hõlmab sõbralike suhete edendamist, austuse ja hoolivuse propageerimist ning mitmekesise kultuuri ja erinevate arvamuste aktsepteerimist. Väandra Gümnaasiumis vahetati välja tahvelarvutid ja töökeskkonna parendamiseks soetati suuremad monitorid, teostati võrgutõid. Infotehnoloogialaseid arendusi teostatakse vastavalt valla eelarve võimalustele.

Pärnu-Jaagupi Põhikool oli 2023. aasta jooksul tegev Rohetehnoloogia projektis. Aasta jooksul saadi selgemaks prügi sorteerimise põhimõtted ning paigaldati kooli miniilmajaamad. Projekti raames said õpilased väärtuslikke teadmisi Tartu Ülikooli teadlastelt loengute ja seminaride formaadis. Samuti käidi õppereisidel nt Räpina paberivabrikus, Haapsalu Innovatsioonikeskuses, OÜ Paikres. Projekti rahastas Keskkonnainvesteeringute keskus. Tugevad sidemed on Pärnu-Jaagupi Põhikoolil Läti, Leedu, Itaalia koolidega. Nendega kohtumised rikastasid ka aastat 2023. Kevadel käis kooli delegatsioon Leedus toimunud sõprusfestivalil ja suvel toimus noorte kohtumine Poola eakaaslastega.

Ukraina õpilaste lõimumisele on kaasa aidanud GLOBE programmi abi, mille toel käidi Kuutsemäel suusatamas ja Matsalus linde vaatlemas. On jätkunud kõik traditsioonilised üritused. Õpetajad on läbinud Hooliva Kooli programmi koolitusi, mis aitavad olla meetoodiliselt ühtsed. Samuti soositakse kolleegilt kolleegile jagamist.

2023. aasta kõige suurema investeeringu sai Tootsi koolimaja (ligikaudu 1,5 miljonit eurot). 1. septembrist alustati õppetööd vastremonditud koolimajas. Uus koolimaja on soe ja turvaline. Uue ventilatsioonisüsteemi tõttu on kaasajastatud ka turvasüsteemid. Maja on kaetud kiirema Wifiga (ühendatud valguskaabliga). Värskenduskuuri said ka klassiruumid ja õpetajate tuba. Matemaatika

klass sai interaktiivse tahvli ja avamispäeval kingituseks vallavalitsuselt 12 sülearvutit. Projekti "Mitmekesine ja innovaatiline haridus digitaalse õppevaraga" raames sai kool 17 VR-peakomplekti (Futuclass ja ClassVR) koos litsentside ja õpetajate koolitusega. Süsteemselt ja järjepidevalt tegeletakse õppemetoodika ja -materjalide kaasajastamisega. Kasutatakse innovaatilisi metoodikaid ja e-õppekirjandust eesmärgiga suurendada õpilase rolli õppetöös. Tegeletakse õppekava uuendamise ja arendamisega, tähtsustatakse õppetöö sidumist huvitegevusega.

Haridus- ja Teadusministeerium toetas valla üldhariduskooli Ukraina sõjapõgenikele hariduse tagamisel ning eesti keele kui teise keele õppevahendite soetamisel.

3) Haridustöötajad on motiveeritud

Haridustöötajate motiveerimiseks on eelkõige kõrgharidusega pedagoogile ja tugispetsialistile toetuse maksmine, stipendiumi maksmine õpetajakoolituse erialadel õppivatele üliõpilastele, inspiratsioonipäeva ja õpetajate tunnustusürituse läbiviimine igal sügisel. Kõrgharidusega kuni 35aastasele pedagoogile ja tugispetsialistile makstakse toetust 300 eurot kuus ühe aasta jooksul. Nimetatud toetust sai 2023. aastal 8 noort pedagoogi. Alates 2023. aasta sügisest makstakse taotluse alusel 150 eurot kuus õpetajakoolituse õppekaval õppivatele üliõpilastele. 2023. aastal said eelpoolnimetatud stipendiumi kaheksa üliõpilast, kellest 6 juba töötavad meie valla haridusasutustes ja omandavad õpetajakutset kaugõppes ning kaks päevaõppe tudengit.

2023. aasta augustis toimus kõikidele valla õpetajatele esimene inspiratsioonipäev, kus teemadeks olid õpetajate võimendamise nipid.

Kõikide valla haridustöötajate tunnustamine toimub igal sügisel koos õpetajate päeva tähistamisega. Haridustöötajaid tunnustatakse vastavalt valla tunnustamise korrale. Aunimetused jagatakse järgmistes kategooriates:

- Aasta noorõpetaja,
- Aasta kooliõpetaja,
- Aasta klassijuhataja,
- Aasta lasteaiaõpetaja,
- Aasta huvihariduse õpetaja
- Aasta hariduse sõber.

Kõik aunimetuse omanikud saavad valla meene või rahalise preemia. Kõikidele haridustöötajatele on kingituseks kontsert. Haridusasutuste juhtidega toimuvad iga kuu erinevates kohtades (sh valla ettevõtjate juures) kokkusaamised ja vähemalt kord aastas käiakse tutvumas ja kogemusi vahetamas teiste omavalitsustega. 2023. aastal külastati Lääne-Harju Vallavalitsust, tutvuti haridusasutuste tegemistega ja vahetati kogemusi.

4) Noorte huvitegevuse võimalused vastavad nende soovidele ja vajadustele

Noorte huvitegevusteks on loodud väga mitmekülgsed võimalused. Huvitegevusi viivad noortele läbi nii valla hallatavad asutused kui ka mittetulundusühingud ja klubid. Esindatud on kõik huvialad, kuid arendamist vajavad veel loodus- ja täppiseaduste ning tehnoloogiavaldkonna huvialad, kuna juhendajaid napib ning vahendid vajavad pidevalt täiendamist. Huviharidusega on võimalik tegeleda üldhariduskoolide juures tegutsevates huviringides, munitsipaal- ja erahuvikoolides ja spordiklubides nii vallas kui ka väljaspool valda.

2023. aasta jaanuarist hakkasid tegutsema mobiilsed muusikakoolid Kergus ja Tootsis. Kergus alustas 12 õpilast kitarri- ja trummiõpinguid, Tootsis õppis kaks last klaverit ja kaks last trummi. Septembris jätkasid Tootsis üks trummiõppe ja üks klaveriõppe õpilane, kuigi pakuti ka

puhkpillide õppimise võimalust. Kergus laienes pillide valik basskitarri ja klaveri õppimise võimalustega, õppijaid kokku 13. Mobiilsete muusikakoolide tegevust rahastati huvihariduse- ja huvitegevuse kavas kaudu ning lapsevanemate väikese osalustasu toel.

Põhja-Pärnumaa Noorsootöökeskuse algatusel toimus teist korda noorte tänuüritus „Noortele Tänu“. Üritust korraldab Põhja-Pärnumaa noorsootöökeskus. Idee sai alguse sellest, et noored ise märkaksid enda hulgas noori, kes on aktiivsed, toetavad, algatusvõimelised ja abivalmis. Lisaks viidi erinevates piirkondades läbi lastekaitsepäevi, toimusid loovringid, lauatenise- ja piljardivõistlused.

2023. aastal avatud Lüdigi saal pakub noortele suurepäraselt võimalust osa saada kõrgkultuurist ning mitmed õpilased on kaasatud korraldusmeeskonda. Noored tervitavad ukstel saabujaid, abistavad garderoobis ning kohtade leidmisel saalis ning korraldavad õues parkimist. Väandra Gümnaasiumi õpilasesindus JATS (Juured Algavad Teie Seest) on väga tegus meeskond, kes aitab korraldada nii kooli traditsioonilisi (Playbox, sõbrapäevadisko jne) kui kogukonnale suunatud sündmuseid (vastlapäev jne).

Põhja-Pärnumaa Noorsootöökeskuse suurimaks arendustegevuseks oli inventari kaasajastamine läbi erinevate projektide ning ruumide osaline hooldusremont läbi kohaliku omaalgatuse projekti ning valla eelarve.

4) Tagatakse olemasolevate piirkondliku tähtsusega spordirajatiste säilimine, korrashoid, kaasajastamine ja olemasolevate võimaluste otstarbekam ja säästlikum kasutamine. Otsitakse lisavõimalusi sporditegevuse arendamiseks ja mitmekesistamiseks nii kohalikele elanikele kui ka suuremate spordiürituste korraldamiseks.

5) Vaba aja veetmise võimalused vastavad elanike ootustele ja vajadustele

Pärnu-Jaagupi kultuuri- ja spordipargi hooldustööde teostamiseks on Pärnu-Jaagupi spordikeskuse koosseisus töötaja, kes hooldustöid teostab. Jätkusuutliku hooldustehnika kasutamise osas sõlmiti 2020. aastal Pärnu-Jaagupi Tuletõrjeseltsiga koostööleping inventari kasutamise osas. Väandra staadioni ja spordirajatiste hooldustöid teostas aprillist kuni novembrini Jalgpalliklubi Väandra Vaprus, kes esitas ainsana pakkumuse. Väandra kunstmuruväljakul teostas hooldustöid samuti Jalgpalliklubi Väandra Vaprus. Valla spordirajatised on endiselt aktiivses kasutuses, kuid vajavad kaasajastamist ja korrastamist.

Strateegiline eesmärk: Kvaliteetne ja optimaalne heaolu- ja sotsiaalteenuste võrgustik

1. Vastutustundliku ja iseseisvalt toimetuleva vallaelaniku füüsilise, vaimse ja psühhosotsiaalse keskkonna toetamine

Sihtrühmaspetsiifiliste sotsiaalteenuste väljaarendamine (puuetega inimesed, eakad, laste hoolekanne jms) ja teenustele juurdepääsu suurendamine kogu valla territooriumil. 2023. a loodi intervallhoiteenus täisealistele isikutele ja eakatele.

Omavalitsus osaleb Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli osutamise projektis aastatel 2023 ja 2024. Samuti viidi läbi projekt Kodud tuleohutuks.

2. Sotsiaalvaldkonnas töötavate inimeste väärtustamine

2023. a toimusid motivatsioonikoolitused hoolekandeametuse töötajatele asutuste enda poolt ja korraldatuna. Väandra Alevi Sotsiaalaja alustas personalile järjepideva supervisiooni tagamist ning regulaarne grupi- ja individuaalne supervisioon toimusid sotsiaalosakonna spetsialistidele.

3. Optimaalne hoolekandeametuste võrk.

Hooldekodude tuleviku perspektiivi välja selgitamiseks moodustati töörühm ja viidi läbi mitmed arutelud hooldekodude võimaliku võõrandamise osas. Vallavalitsus hooldekodude

võõrandamisega edasi minna ei planeeri ja võtab vastavad tegevused volikogu nõusolekul ka eelarvestrateegiast välja.

Vändra Alevi Sotsiaalmaja ja Vihtra Päevakeskuse tuleviku perspektiivi välja selgitamine (sh valla ühise sotsiaalkeskuse loomine) toimus töögruppides. Arutelude tulemusel võeti vastu otsus Vihtra Päevakeskus ja Vändra Alevi Sotsiaalmaja tegevus kokku liita ning asutus nimetada Põhja-Pärnumaa Sotsiaalkeskuseks alates 01.03.2024.

4. Lastega perede heaolu tagamine

Jooksvalt on toimunud võrgustikutöö juhtumispõhiselt ning ennetustöö erinevate koostööpartneritega (politsei, haridussüsteem, teenuseosutajad jms). Tugiisikuteenuse piloteerimine algas läbi Vändra alevi Sotsiaalmaja ja tugiisikud alustasid väljaõppega.

Lapsevanematele korraldati vanemlusprogramm Imelised Aastad Tootsi piirkonnas.

5. Eakate ja erivajadustega inimeste üldhooldusteenuse kvaliteedi parendamine

Loodi kaks intervallhoiuteenuse kohta Vändra Alevi Hoolekandekeskusesse. Tootsi Hooldekodu ja Vändra Alevi Hoolekandekeskuses teostati mahukaid töid hoone energiasäästlikkuse parendamiseks.

6. Esmatasandi tervishoiu säilitamine ja parendamine

Järjepidev koostöö esmatasandi tervishoiuteenuste pakkujatega.

1.6. Ülevaade valitseva mõju all olevate äriühingute tegevusest

1.6.1. Aktsiaselts Mako

Aktsiaselts Mako on 100% Põhja-Pärnumaa valla omanduses olev vee-ettevõtte, mille põhitegevuseks on valla elanikele ja asutustele veevarustuse ning heitvee kanaliseerimise teenuse pakkumine. Äriühingu aktsiate omanik on 100% Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus.

AS Mako on Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu 17.04.2019 otsusega nr 24 määratud vee-ettevõtjaks Põhja-Pärnumaa valla haldusterritooriumil asuvatel Vändra, Vihtra, Vahenurme, Tootsi, Suurejõe, Pärnu-Jaagupi, Pärnjõe, Libatse ja Kergu reoveekogumisaladel ning lisaks Kadjaste, Kaansoo, Vaki, Võidula ja Sikana külades.

2023. aasta investeeringuna sai Võidula küla veetorustik kogu pikkuses (353 m) rekonstrueeritud. Pärnu-Jaagupis alevis, Õhtu tänaval, rajati uus vee- ja kanalisatsioonitorustik pikkusega 94 m. Vändra alevis, Koidula tänaval rajati uus vee- ja kanalisatsioonitorustik pikkusega 55 m.

2023. aastal alustati hinnataotluse protsessiga. Hinna muutuse peamisteks põhjusteks olid elektri- ja tegevuskulude suurenemine ning kohaliku omavalitsuse volikogu poolt kinnitatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavas ettenähtud ja teostatud investeeringute lülitamine veeteenuse hinda. AS Mako sihiks on kasvatada investeeringuid torustike rekonstrueerimiseks ja võtta kasutusele taastuenergia lahendusi, et arendada kestlikku infrastruktuuri ja tagada teenuse toimepidevus.

2023. aastal oli müügitulu 505 598 eurot, millest 500 564 eurot (99%) moodustas vee- ja kanalisatsiooniteenuste müük. Võrreldes eelmise aruandeaastaga suurenes müügitulu 2%. 2023. aastal oli kulusid kokku 1 003 206 eurot, millest kõige suurema kulu moodustas põhivarade amortisatsioon 492 855 eurot (49%), sellest omakorda sihtfinantseerimisega kaetud varade kulum oli 367 191 eurot. 2023. aastal oli põhivarade amortisatsioon suurem 36 109 euro võrra ja selle põhjustas nende kinnisvarainvesteeringute ja põhivarade jääkmaksumuste maha kandmine, mille soetusmaksumus jäi alla 10 000 euro. Alates 01.01.2023 muudeti „Avaliku sektori finantsarvestuse ja –aruandluse juhendiga“ põhivarade kapitaliseerimise alampiiri, 5 000 eurolt 10 000 euroni.

2023. a osales AS Mako ka Libatse külas asuvate korteriühistute sademevee drenaažitorustike rajamises kaasfinantseerijana, summas 23 051 eurot. Majandusaasta kahjumiks kujunes 495 330 eurot. Aruandeaasta kahjum sihtfinantseerimise netomeetodil arvestades on 128 139 eurot.

Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus suurendas korraldusega 30. august 2023 nr 228 AS Mako aktsiakapitali rahalise sissemakse tegemise teel summas 49 997 eurot uute aktsiate väljalaskmisega (nimiväärtusega 6,40 eurot), mille tulemusena suurenes aktsiakapital 1 232 403 euroni (192 563 aktsiat).

2023.aastal tehti omavahenditest investeeringuid rajatistesse 22 747 euro eest:

- Rajati uus vee- ja kanalisatsioonitorustik Vändra alevisse (Viljandi mnt 3) pikkusega 55 m.
- Rajati uus vee- ja kanalisatsioonitorustik Pärnu-Jaagupi alevisse (Õhtu tn 7) pikkusega 94 m.
- Rekonstrueeriti kogu Võidula küla veetorustik pikkusega 353 m.
- 2023.aastal tehti omavahenditest investeeringuid tuleviku projektidesse 4 970 eurot eest:
- Soetati Libatse küla veetöötusjaama pöördosmoosseade.

Kokku investeeriti omavahenditest põhivaradesse ja tuleviku projektidesse 27 717 eurot.

31.detsembri 2023.aasta seisuga töötas ettevõttes töölepingu alusel 5 inimest ning 1 inimene juhatuse liikme lepinguga. Aruandeaasta tööjõukulud (koos maksudega) moodustasid kokku 162 460 eurot.

AS Mako olulisemad finantssuhtarvud olid:

	2023	2022
Lühiajalise võla kattekordaja (käibevara / lühiajaline võlgnevus)	1,29	1,38
Likviidsuskordaja (käibevara -varud / lühiajalised kohustused)	1,29	1,38
Võlakordaja (%) (koguvõlgnevus / varad * 100)	1,96	2,09
Müügitulu kasv (%) (müügitulu 2023- müügitulu 2022 / müügitulu 2022 * 100)	2,02	-1,82

1.7. Ülevaade finantstegevusest

Finantseerimistegevuse all kajastatakse kohustiste võtmise ja kohustiste tasumisega seotud tulusid ja kulusid. Kohaliku omavalitsuse üksus võib võtta laenu, emiteerida võlakirju, võtta kapitalirendi- ja faktooringukohustisi ning kohustisi teenuste kontsessioonikokkulepete alusel ainult investeringuteks, osaluste, aktsiate, osade ja muude omakapitaliinstrumentide omandamiseks, kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 37 lõikes 2 nimetatud laenude andmiseks ning § 34 lõike 2 punktides 1–3 ja 7 nimetatud võlakohustiste tasumiseks.

Netovõlakoormuse arvestuses võetakse võlakohustistena arvesse bilansis kajastatud järgmised kohustised: võetud laenud, kapitalirendi- ja faktooringukohustised, emiteeritud võlakirjad ja teenuste kontsessioonikokkulepest tekkivad kohustised.

2023. aastal võeti laenu 800 000 eurot investeerimistegevuse katteks. Investeerimistegevuse maht oli kokku ca 2,2 miljonit eurot.

Laene ja kapitalirendi kohustusi tasuti 678 tuhat euro ulatuses ja laenujääk aruandeaasta lõpus oli 5,6 miljonit eurot. Laenuintresse tasuti 2023. aastal ca 213 000 eurot (2022. aastal ca 80 000). Laenuintresside suurenemine on seotud euribori tõusuga.

Konsolideerimisgrupil on 2023. aasta lõpu seisuga 13 laenulepingut ja 5 kapitaliliisingu lepingut.

2024. aastal on Põhja-Pärnumaa Vallavalitsusel plaanis võtta laenu kuni 950 000 eurot investeringute omaosaluse katteks.

2. Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne**2.1. Konsolideeritud bilanss**

		Lisa nr	31.12.2023	31.12.2022
Varad			29 548 918	30 564 530
Käibevara			1 198 348	2 125 998
Käibevara	Raha ja pangakontod	2	110 747	872 344
	Maksunõuded	3	800 188	765 226
	Muud nõuded ja ettemaksed	4	287 413	488 428
Põhivara			28 350 570	28 438 532
	Kinnisvarainvesteeringud	6	76 625	201 008
	Materiaalne põhivara	7	28 262 406	28 225 353
	Immateriaalne põhivara		11 539	12 171
Kohustised ja netovara			29 548 918	30 564 530
Lühiajalised kohustised			2 095 514	1 921 789
	Saadud maksude ettemaksed		2 879	2 879
	Võlad tarnijatele		630 224	656 218
	Võlad töötajatele	8	176 738	157 198
	Muud kohustised ja saadud ettemaksed	9	507 305	428 506
	Laenukohustised	10	778 368	676 988
Pikaajalised kohustised			4 831 759	4 652 057
	Laenukohustised	10	4 831 759	4 652 057
Netovara			22 621 645	23 990 684
	Aruandja omanikele kuuluv netovara		22 621 645	23 990 684
	Akumuleeritud ülejääk		23 991 819	24 795 486
	Aruandeperioodi tulem		-1 370 174	-804 802

2.2. Konsolideeritud tulemiaruanne

	Lisa nr	2023	2022
Tegevustulud		18 302 380	15 738 825
Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	11	8 182 472	7 433 647
Kaupade ja teenuste müük	12	2 921 072	2 527 253
Saadud toetused	13	6 929 149	5 506 218
Muud tulud	14	269 687	271 707
Tegevuskulud		-19 456 592	-16 463 867
Antud toetused	15	-1 111 179	-1 025 298
Tööjõukulud	16	-10 639 057	-8 860 589
Majandamiskulud	17	-4 977 756	-4 564 609
Muud kulud	18	-1 089 713	-863 133
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	6,7	-1 638 887	-1 150 238
Aruandeperioodi tegevustule		-1 154 212	-725 042
Finantstulud ja -kulud	19	-215 962	-79 760
Intressikulu		-220 931	-79 927
Tulu hoiustelt ja väärtpaperitelt		4 969	167
Aruandeperioodi tule		-1 370 174	-804 802

2.3. Konsolideeritud rahavoogude aruanne

Rahavood põhitegevusest		Lisa nr	2 023	2 022
Aruandeperioodi tegevustulem			-1 154 212	-725 042
Korrigeerimised	Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	6,7	1 638 887	1 150 238
	Käibemaksukulu põhivara soetuseks	18	327 246	181 306
	Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	13	-578 700	-187 484
	Kasum/kahjum põhivara müügist	14	9 979	-22 356
	Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	15	155 756	131 095
	Korrigeeritud tegevustulem		398 956	527 757
	Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus	3,4	-1 189	-81 866
	Põhitegevusega seotud kohustiste netomuutus	8,9	102 110	227 896
Rahavood põhitegevusest kokku			499 877	673 787
Rahavood investeerimistegevusest				
	Tasutud põhivara eest (v.a. finantsinvesteeringud ja osalused) kokku	7	-1 374 945	-1 242 224
	Laekunud põhivara müügist (v.a. finantsinvesteeringud ja osalused) kokku	14	108 900	22 823
	Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	13	195 388	133 274
	Makstud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	15	-104 972	-181 270
	Laekunud intressid ja muu finantstulu	19	5 028	169
Rahavood investeerimistegevusest kokku			-1 170 601	-1 267 228
Rahavood finantseerimistegevusest				
	Laekunud laenud	10	800 000	400 000
	Tagasi makstud laenud	10	-665 942	-677 683

Tagasi makstud kapitalirendikohustused	10	-12 233	-11 809
Makstud intressid	19	-212 698	-74 037
Rahavood finantseerimistegevusest kokku		-90 873	-363 529
Puhas rahavoog		-761 597	-956 970
Raha ja selle ekvivalendid perioodi alguses	2	872 344	1 829 313
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpus	2	110 747	872 343
Raha ja selle ekvivalentide muutus		-761 597	-956 970

2.4. Konsolideeritud netovara muutuste aruanne

	Akumuleeritud tulem
Saldo 31.12.2020	23 785 410
Maa arvelevõtmine	19 351
Aruandeaasta tulem	868 236
Saldo 31.12.2021	24 672 997
Kinnistute arvelevõtmine	122 489
Aruandeaasta tulem	-804 802
Saldo 31.12.2022	23 990 684
Maa arvelevõtmine	1 135
Aruandeaasta tulem	-1 370 174
Saldo 31.12.2023	22 621 645

2.5. Eelarve täitmise aruanne

	Nimetus		Eelarve 2023	Eelarve täitmine seisuga 31.12.2023
	PÕHITEGEVUSE TULUD	16 780 034	17 549 652	17 266 720
30	Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	8 072 000	8 107 000	8 182 472
	<i>sh tulumaks füüsilise isiku tulult</i>	<i>7 770 000</i>	<i>7 805 000</i>	<i>7 882 975</i>
	<i>sh maamaks</i>	<i>300 000</i>	<i>300 000</i>	<i>299 322</i>
	<i>sh reklaamimaks</i>	<i>2 000</i>	<i>2 000</i>	<i>175</i>
32	Kaupade ja teenuste müük	2 492 493	2 564 951	2 452 040
35	Saadud toetused	5 928 541	6 551 701	6 350 449
38	Muud tulud	287 000	326 000	277 393
	PÕHITEGEVUSE KULUD	16 626 040	17 483 365	16 877 640
01111	Valla- ja linnavolikogu	110 907	111 429	104 790

50	Tööjõukulud	96 676	97 198	91 770
55	Majandamiskulud	14 231	14 231	13 020
01112	Valla- ja linnavalitsus	1 429 656	1 477 866	1 414 624
50	Tööjõukulud	1 196 876	1 211 486	1 170 510
55	Majandamiskulud	232 780	266 380	244 114
01114	Kohaliku omavalitsuse üksuse reservfond	200 000	16 073	0
60	Muud tegevuskulud	200 000	16 073	0
01330	Muud üldised teenused	241 581	260 071	246 284
45	Muud toetused	149 806	149 806	150 118
55	Majandamiskulud	90 775	108 265	95 397
60	Muud tegevuskulud	1 000	2 000	769
01600	Muud üldised valitsussektori teenused (valimised)	0	21 250	21 250
50	Tööjõukulud	0	19 732	19 732
55	Majandamiskulud	0	1 518	1 518
04510	Maanteetransport	205 000	222 324	291 467
55	Majandamiskulud	205 000	222 324	291 467
04512	Ühistranspordi korraldus	125 731	125 731	122 147
45	Muud toetused	96 000	96 000	94 789
50	Tööjõukulud	11 241	11 241	9 585
55	Majandamiskulud	18 490	18 490	17 773
04740	Üldmajanduslikud arendusprojektid	22 240	22 240	3 760
55	Majandamiskulud	22 240	22 240	3 760
05100	Jäätmekäitlus	97 754	99 932	110 286
45	Muud toetused	9 710	9 710	9 518
55	Majandamiskulud	88 044	90 222	100 768
05101	Avalike alade puhastus	106 100	106 100	109 030
55	Majandamiskulud	106 100	106 100	109 030
06100	Elamumajanduse arendamine	107 704	111 724	124 604
55	Majandamiskulud	107 704	111 724	122 383
60	Muud tegevuskulud		0	2 221
06400	Tänavavalgustus	116 000	118 574	143 193
55	Majandamiskulud	116 000	118 574	143 193
06605	Muud elamu- ja kommunaalmajanduse tegevus	33 674	56 060	45 462
50	Tööjõukulud	33 674	56 060	45 462
0660510	Vändra Vana kalmistu (alevis)	27 225	9 295	9 361
50	Tööjõukulud	17 930	0	0
55	Majandamiskulud	9 295	9 295	9 361
0660511	Uduvere kalmistu (KOV)	3 000	3 000	2 349
55	Majandamiskulud	3 000	3 000	2 349
0660512	Pärnu-Jaagupi kalmistu (EELK P-J Kogudus)	11 641	11 641	12 018
55	Majandamiskulud	11 641	11 641	12 018

0660513	Vändra valla kalmistud (Uus, Kaansoo, Kergu)	3 500	12 156	11 796
55	Majandamiskulud	3 500	12 156	11 796
066052	Muud kommunaalmajanduse tegevused	22 996	18 540	12 540
45	Muud toetused	12 000	12 000	12 000
50	Tööjõukulud	4 456	0	0
55	Majandamiskulud	6 540	6 540	540
066054	Kriisivalmidus	0	0	8 657
55	Majandamiskulud	0	0	8 657
081021	Pärnu-Jaagupi Spordikeskus	164 662	178 416	185 257
50	Tööjõukulud	95 827	95 827	95 295
55	Majandamiskulud	68 835	82 589	89 962
081022	Tootsi Kultuuri- ja Spordikeskus	157 200	181 538	179 871
50	Tööjõukulud	74 660	77 068	76 490
55	Majandamiskulud	82 540	104 470	103 381
0810301	Vändra alevi puhkepark ja staadion	41 715	41 715	45 018
50	Tööjõukulud	3 915	3 915	2 922
55	Majandamiskulud	37 800	37 800	42 096
0810302	Pärnu-Jaagupi Kultuuri- ja Spordipark	14 310	12 610	12 472
55	Majandamiskulud	14 310	12 610	12 472
0810303	Pärnu-Jaagupi tenniseväljak	2 010	2 010	1 938
55	Majandamiskulud	2 010	2 010	1 938
0810701	Põhja-Pärnumaa Noorsootöökeskus	82 179	83 199	80 347
45	Muud toetused	250	250	250
50	Tööjõukulud	55 354	55 354	54 477
55	Majandamiskulud	26 575	27 595	25 620
0810702	Noorsootöö projektid	21 580	21 459	22 593
50	Tööjõukulud	13 380	13 259	18 208
55	Majandamiskulud	8 200	8 200	4 385
08109	Vaba aja üritused	190 000	208 392	223 513
45	Muud toetused	115 000	115 000	105 483
55	Majandamiskulud	75 000	93 392	118 030
0820100	Põhja-Pärnumaa Raamatukogu	335 217	331 640	319 845
50	Tööjõukulud	209 927	210 897	205 328
55	Majandamiskulud	125 290	120 743	114 517
0820202	Kaisma Rahvamaja	43 329	46 213	45 434
50	Tööjõukulud	28 419	30 303	27 561
55	Majandamiskulud	14 910	15 910	17 873
0820203	Pärnjõe Rahvamaja	12 430	26 229	26 021
50	Tööjõukulud	12 430	23 065	22 413
55	Majandamiskulud	0	3 164	3 608
0820204	Pärnu-Jaagupi Rahvamaja	107 873	112 006	101 011
50	Tööjõukulud	57 320	57 756	55 143

55	Majandamiskulud	50 553	54 250	45 868
0820205	Suurejõe Rahvamaja	48 406	48 892	43 271
50	Tööjõukulud	32 379	32 379	27 907
55	Majandamiskulud	16 027	16 513	15 364
0820206	Vihtra Külakeskus	57 209	63 039	51 179
50	Tööjõukulud	26 354	26 760	24 302
55	Majandamiskulud	30 855	36 279	26 877
0820207	Võidula Rahvamaja	28 621	28 621	26 507
45	Muud toetused	258	258	258
50	Tööjõukulud	20 873	20 873	20 424
55	Majandamiskulud	7 490	7 490	5 826
0820208	Vändra Kultuurimaja	186 944	224 624	221 105
50	Tööjõukulud	92 884	94 045	93 501
55	Majandamiskulud	94 060	130 579	127 604
0820209	Lüdigi saal	32 928	58 835	56 226
50	Tööjõukulud	462	2 469	2 414
55	Majandamiskulud	32 466	56 366	53 812
0820210	Ooperimaja üheks õhtuks	0	3 000	2 482
55	Majandamiskulud	0	3 000	2 482
08300	Ringhäälingu- ja kirjastamisteenused	21 000	21 000	18 786
55	Majandamiskulud	21 000	21 000	18 786
0911001	Kergu Lasteaia-alkkooli lasteaed	60 023	60 023	56 937
50	Tööjõukulud		60 023	56 937
0911003	Pärnjõe Kooli lasteaed	60 268	60 268	59 514
50	Tööjõukulud	60 268	60 268	59 514
0911004	Pärnu-Jaagupi Lasteaed Pesamuna	1 355 713	1 365 732	1 296 735
50	Tööjõukulud	1 050 239	1 050 293	986 511
55	Majandamiskulud	305 474	315 439	310 224
0911005	Tootsi Lasteaia-põhikooli lasteaed	283 589	301 967	304 105
50	Tööjõukulud	233 098	236 476	237 207
55	Majandamiskulud	50 491	65 491	66 898
0911008	Vändra Lasteaed	1 292 800	1 316 552	1 275 826
50	Tööjõukulud	1 066 030	1 067 462	1 057 805
55	Majandamiskulud	226 770	249 090	218 021
0911010	KOV-lasteaiaosalus	80 000	80 000	115 754
55	Majandamiskulud	80 000	80 000	115 754
0921201	Kergu Lasteaed-Algkool	271 727	275 788	265 119
50	Tööjõukulud	199 286	202 012	195 748
55	Majandamiskulud	72 441	73 776	69 371
0921204	Tootsi Lasteaed-põhikool	437 464	491 770	477 659
50	Tööjõukulud	381 914	395 798	385 659
55	Majandamiskulud	55 550	95 972	92 000
0921205	Juurikaru Põhikool	376 510	451 661	426 446

50	Tööjõukulud	309 620	383 381	377 893
55	Majandamiskulud	66 890	68 280	48 553
0921206	Pärnjõe Kool	425 333	389 871	385 673
50	Tööjõukulud	355 132	319 006	317 649
55	Majandamiskulud	70 201	70 865	68 024
0921207	Pärnu-Jaagupi Põhikool	1 553 776	1 603 386	1 490 582
50	Tööjõukulud	1 272 786	1 307 842	1 218 379
55	Majandamiskulud	280 990	295 544	272 203
0921208	Vändra Gümnaasium	1 773 978	1 802 363	1 834 951
50	Tööjõukulud	1 455 963	1 495 026	1 490 293
55	Majandamiskulud	318 015	307 336	344 658
0921210	KOV-osalemine hariduskuludes	152 000	152 000	140 729
55	Majandamiskulud	152 000	152 000	140 729
0921301	Vändra Gümnaasium (õpetajad)	161 564	161 564	151 207
50	Tööjõukulud	161 564	161 564	151 207
0951001	Pärnu-Jaagupi Muusikakool	295 269	293 302	281 962
45	Muud toetused	160	160	228
50	Tööjõukulud	227 829	230 398	227 625
55	Majandamiskulud	67 280	62 744	54 109
0951002	Vändra Muusika- ja Kunstikool	318 751	315 415	297 874
45	Muud toetused	180	180	147
50	Tööjõukulud	263 401	263 401	257 739
55	Majandamiskulud	55 170	51 834	39 988
0951003	Noorte huviharidus ja huvitegevus	117 320	135 866	137 954
50	Tööjõukulud	48 165	40 866	60 528
55	Majandamiskulud	69 155	95 000	77 426
0951010	KOV-osalemine huvihariduses	22 000	22 000	19 341
55	Majandamiskulud	22 000	22 000	19 341
0960011	Valla buss Vändra	44 025	44 025	42 640
50	Tööjõukulud	21 408	21 408	19 569
55	Majandamiskulud	22 617	22 617	23 072
096002	Õpilasveo eriliinid	74 800	74 800	80 087
55	Majandamiskulud	74 800	74 800	80 087
0960101	Kergu Lasteaed-Algkool (koolitoit)	9 725	9 725	9 490
55	Majandamiskulud	9 725	9 725	9 490
0960104	Tootsi Lasteaed-Põhikool (koolitoit)	14 000	14 000	14 208
55	Majandamiskulud	14 000	14 000	14 208
0960105	Juurikaru Põhikool (koolitoit)	10 000	10 000	12 303
55	Majandamiskulud	10 000	10 000	12 303
0960106	Pärnjõe Kool (koolitoit)	16 850	16 850	15 067
55	Majandamiskulud	16 850	16 850	15 067
0960107	Pärnu-Jaagupi Põhikool (koolitoit)	48 800	48 800	53 940

55	Majandamiskulud	48 800	48 800	53 940
0960108	Vändra Gümnaasium (koolitoit)	69 000	69 000	70 894
55	Majandamiskulud	69 000	69 000	70 894
0960201	Vändra Õpilaskodu	38 815	43 498	41 682
50	Tööjõukulud	36 665	41 348	41 043
55	Majandamiskulud	2 150	2 150	639
09609	Muud hariduse abiteenused	65 895	107 623	68 237
41	Sotsiaaltoetused	3 000	3 000	3 000
50	Tööjõukulud	21 345	47 633	19 582
55	Majandamiskulud	41 550	56 990	45 656
1012001	Vihtra Päevakeskus	219 347	226 917	215 668
50	Tööjõukulud	151 167	157 857	157 784
55	Majandamiskulud	68 180	69 060	57 884
1012002	Vändra Alevi Sotsiaalmaja (sh päevakeskus)	407 510	442 542	432 824
50	Tööjõukulud	322 645	331 677	318 663
55	Majandamiskulud	84 865	110 865	114 161
10121	Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	76 400	81 243	59 791
41	Sotsiaaltoetused	65 000	65 000	52 344
50	Tööjõukulud	5 400	5 400	204
55	Majandamiskulud	6 000	10 843	7 243
1020001	Tootsi Hooldekodu	548 659	631 276	569 129
50	Tööjõukulud	375 922	380 259	355 090
55	Majandamiskulud	172 737	251 017	214 039
1020002	Vändra Alevi Hoolekandekeskus	754 457	819 880	790 172
45	Muud toetused	200	200	0
50	Tööjõukulud	423 127	401 520	393 798
55	Majandamiskulud	331 130	418 160	396 374
1020003	Muud hooldekodud, tellitud teenus	110 000	365 468	248 948
41	Sotsiaaltoetused	0	302 468	181 861
55	Majandamiskulud	110 000	63 000	67 087
10201	Muu eakate sotsiaalne kaitse	0	23 430	23 082
55	Majandamiskulud	0	23 430	23 082
10400	Asendus- ja järelhooldus	151 000	149 742	124 259
41	Sotsiaaltoetused	52 000	56 346	42 334
50	Tööjõukulud	23 000	28 211	23 026
55	Majandamiskulud	76 000	65 185	58 900
10402	Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	362 950	369 322	376 145
41	Sotsiaaltoetused	142 450	142 450	141 572
55	Majandamiskulud	220 500	226 872	234 573
10600	Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele	0	10 215	10 215
41	Sotsiaaltoetused	0	10 215	10 215

10701	Riiklik toimetulekutoetus	132 500	127 287	134 384
41	Sotsiaaltoetused	130 000	125 265	132 362
55	Majandamiskulud	2 500	2 022	2 022
10900	Muu sotsiaalne kaitse, sh sotsiaalse kaitse haldus	20 900	20 752	9 612
50	Tööjõukulud	13 400	12 400	3 702
55	Majandamiskulud	7 500	8 352	5 910
	INVESTEERIMIS-TEGEVUSE TULUD	1 027 500	907 893	692 565
35	Saadud toetused	827 400	702 793	578 700
38	Muud tulud (vara müük)	200 000	200 000	108 900
65	Finantstulud ja -kulud	100	5 100	4 965
	INVESTEERIMIS-TEGEVUSE KULUD	2 387 497	2 203 309	2 168 759
01	Üldised valitsussektori teenused	85 040	145 040	212 700
15	Põhivara	25 000	25 000	0
65	Finantstulud ja -kulud	60 040	120 040	212 700
04	Majandus	100 000	100 000	59 415
15	Põhivara	100 000	100 000	59 415
06	Elamu- ja kommunaalmajandus	210 000	255 960	206 933
15	Põhivara	130 000	175 960	121 285
45	Hajaasustusprogrammi toetused	80 000	80 000	85 648
08	Vaba aeg, kultuur	164 729	189 741	216 758
15	Põhivara	164 729	189 741	197 434
45	Muud toetused	0	0	19 324
09	Haridus	1 485 328	1 326 305	1 293 898
15	Põhivara	1 485 328	1 326 305	1 293 898
10	Sotsiaalne kaitse	342 400	186 263	179 055
15	Põhivara	342 400	185 863	178 963
65	Finantstulud ja -kulud	400	400	91
	FINANTSEERIMIS-TEGEVUS	151 865	167 865	149 082
20	Lühiajalised kohustised	-648 135	-632 135	-650 918
25	Pikaajalised kohustised	800 000	800 000	800 000
	NÕUETE-KOHUSTUSTE MUUTUS	0	427 250	0
	LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-1 054 138	-634 014	0
15	Põhivara	170 000	120 000	99 636
04740	Üldmajanduslikud arendusprojektid	50 000	0	0
15	Põhivara	50 000	0	0
06100	Elamumajanduse arendamine	10 000	19 600	17 637
15	Põhivara	10 000	19 600	17 637
06300	Veevarustus	90 000	91 956	111 552
45	Muud toetused	90 000	91 956	111 552
07400	Avalikud tervishoiuteenused	20 000	20 000	19 864
15	Põhivara	20 000	20 000	19 864
081021	Pärnu-Jaagupi Spordikeskus	22 800	22 800	22 800

15	Põhivara	22 800	22 800	22 800
081022	Tootsi Kultuuri- ja Spordikeskus	16 000	17 183	19 837
15	Põhivara	16 000	17 183	19 837
0810701	Põhja-Pärnumaa Noorsootöökeskus	0	25 000	25 126
15	Põhivara	0	25 000	25 126
08109	Vaba aja üritused	273 930	237 750	168 733
15	Põhivara	273 930	237 750	168 733
0820100	Põhja-Pärnumaa Raamatukogu	21 500	21 500	20 670
15	Põhivara	21 500	21 500	20 670
0820204	Pärnu-Jaagupi Rahvamaja	35 000	33 000	33 000
15	Põhivara	35 000	33 000	33 000
0820205	Suurejõe Rahvamaja	21 515	26 921	26 921
15	Põhivara	21 515	26 921	26 921
0820206	Vihtra Külakeskus	4 429	4 429	0
15	Põhivara	4 429	4 429	0
0820208	Vändra Kultuurimaja	5 000	8 400	9 662
15	Põhivara	5 000	8 400	9 662
0911004	Pärnu-Jaagupi Lasteaed Pesamuna	59 600	49 600	49 589
15	Põhivara	59 600	49 600	49 589
0911005	Tootsi Lasteaia-põhikooli lasteaed	7 000	19 000	20 696
15	Põhivara	7 000	19 000	20 696
0911008	Vändra Lasteaed	17 000	17 000	17 242
15	Põhivara	17 000	17 000	17 242
0921204	Tootsi Lasteaed-põhikool	1 068 000	1 068 000	347 471
15	Põhivara	1 068 000	1 068 000	347 471
0921205	Juurikaru Põhikool	22 500	22 500	0
15	Põhivara	22 500	22 500	0
0921206	Pärnjõe Kool	7 500	0	0
15	Põhivara	7 500	0	0
0921207	Pärnu-Jaagupi Põhikool	17 110	15 390	13 487
15	Põhivara	17 110	15 390	13 487
0921208	Vändra Gümnaasium	53 444	85 078	51 549
15	Põhivara	53 444	85 078	51 549
0951003	Noorte huviharidus ja huvitegevus	29 311	0	0
15	Põhivara	29 311	0	0
1012001	Vihtra Päevakeskus	7 000	7 000	6 929
15	Põhivara	7 000	7 000	6 929
1012002	Vändra Alevi Sotsiaalimaja	15 807	38 593	50 027
15	Põhivara	15 407	38 193	49 843
65	Finantstulud ja -kulud	400	400	184
1020002	Vändra Alevi Hoolekandekeskus	30 000	30 000	13 836
15	Põhivara	30 000	30 000	13 836
10402	Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	190 000	190 000	21 068
15	Põhivara	190 000	190 000	21 068
	Finantseerimistegevus	-272 052	-273 632	-273 735

01112	Valla- ja linnavalitsus	0	-1 580	-1 587
20	Lühiajalised kohustised	0	-1 580	2 318
25	Pikaajalised kohustised	0	0	-3 905
01700	Valitsussektori võla teenindamine	-268 822	-268 822	-268 739
20	Lühiajalised kohustised	-668 822	-668 822	-668 739
25	Pikaajalised kohustised	400 000	400 000	400 000
1012002	Vändra Alevi Sotsiaalmaja	-3 230	-3 230	-3 409
20	Lühiajalised kohustised	-3 230	-3 230	93
25	Pikaajalised kohustised	0	0	-3 501
	Likviidsete varade muutus	-1 254 408	-1 257 783	0

Põhja-Pärnumaa valla 2023. aasta eelarve võeti vastu vallavolikogu 18. jaanuari 2023. a määrusega nr 1. Esimene lisaelarve võeti vastu 21. juunil 2023 määrusega nr 13 ja teine lisaelarve 20. septembril 2023 määrusega nr 17. 2023. aasta eelarve põhitegevuse tulude eelarve suuruseks oli seisuga 31.12.2023 17 549 652 eurot ja põhitegevuse kulude suuruseks 17 483 365 eurot, investeerimistegevuse tulude suuruseks 907 893 eurot, investeerimistegevuse kulude suuruseks 2 203 309 eurot ja finantseerimistegevuse suuruseks 167 865 eurot, likviidsetest varadest võetakse 2023. aastal kasutusele 634 014 eurot. Nõuete-kohustuste muutus 427 250 eurot. 2023. aasta reservfondi planeeritud mahuks oli 170 000 eurot.

2023. aastal laekus valla eelarve põhitegevuse tuludesse 17 266 720 eurot, mis on 98% planeeritud tuludest, sh üksikisiku tulumaksu laekus 7 882 975 eurot, mis on 100% planeeritud (7 805 000). Maamaks laekus 100%liselt ehk 299 322 eurot. Kaupade ja teenuste müügist laekus 2 452 040 eurot (96% planeeritud). Toetused laekusid summas 6 350 449 eurot (sh toetusfondist 4 276 731 eurot ja tasandusfondist 1 588 433 eurot), mis on 97% aasta mahust. Muud tegevustulud, mis moodustuvad peamiselt maavarade kaevandamisõiguse tasudest, laekusid summas 277 393 eurot ehk 85% planeeritud.

Põhitegevuse kulud täideti 97% ulatuses - summas 16 877 640 eurot. Põhitegevuse kulusid mõjutasid aasta alguses olnud kõrged elektri hinnad (nt Tänavavalgustus) ja aasta jooksul tõstetud küttehinnad (nt Tootsi piirkond). 2023. aasta 01. juulist käivitus hooldereform, mis tõi kohaliku omavalitsuse eelarvele täiendavaid kulusid ca 30 000 euro ulatuses. Nii 2023. aasta algus kui lõpp olid lumerohked, mistõttu kulus palju raha lumetõrjetöödele. Reservfondi kasutamata osa suuruseks kujunes 16 073 eurot. Põhitegevuse tulemiks (põhitegevuse tulude ja kulude vahe) kujunes 389 080 eurot.

Investeerimistegevuse tuludesse laekus 692 565 eurot (76% planeeritud) - Tootsi koolile kavandatud toetussumma osutus loodetust väiksemaks ja vähem õnnestus müüa ka valla vara, laekus 108 900 eurot (54%, eelarves planeeritud laekumine 200 000 eurot). Intressitulused laekus ca 5000 euro ulatuses.

Investeerimistegevuse kulude mahuks kujunes 2 168 759 eurot (98% planeeritud). Kuna intresside tasumine kajastatakse investeerimistegevuse hulgas, siis on tegevusvaldkonnas Üldised valitsussektori teenused ülekuulu. Intresside tasumiseks kulus 212 700 eurot, seda oli 92 660 eurot planeeritud rohkem pangaintresside ja 6-kuu euribori kiire tõusu tõttu. Tegevusvaldkonna Kultuur ja sport ülekuulu 14% põhjustas Suurejõe mänguväljaku valmimise lükkumine 2023. aastasse kogusummas 19 324 eurot.

Finantseerimistegevuse eelarveosas kulus laenude tasumisele 650 918 eurot, investeeringute omaosaluse katteks planeeritud laen võeti välja kavandatud mahus (800 000 eurot).

2023. aasta alguses oli likviidsete varade jääk 805 119 eurot. 31.12.2023. a seisuga oli likviidsete varade jääk ca 45 000 eurot. Likviidsed varad on vähenenud aasta algusega võrreldes eeskätt seetõttu, et investeerimistegevusele kulunud ca 2,2 miljonist eurost on ca 1,4 miljonit eurot rahastatud oma vahenditest.

2.6. Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted

Käesolev konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavalt Eesti finantsaruandluse standardile ja on kooskõlas riigieelarve seadusega. Kehtiva Raamatupidamise seaduse § 3 punkti 7 kohaselt on Eesti finantsaruandluse standard rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev avalikkusele suunatud finantsaruandluse nõuete kogum, mille põhinõuded kehtestatakse seadusega ning mida täiendavad toimkonna juhendid ning riigi, riigiraamatupidamiskohustuslaste, kohaliku omavalitsuse üksuste, muude avalik-õiguslike juriidiliste isikute ning teiste raamatupidamiskohustuslaste, kelle üle eelnimetatud isikutel on otseselt või kaudselt või teiste valitseva või olulise mõju all olevate isikute kaudu valitsev mõju, puhul ka Avaliku sektori finantarvestuse ja -aruandluse juhendiga sätestatud nõuded.

Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes ja soetusmaksumuse printsiibist lähtudes.

Varade ja kohustiste jaotus lühi- ja pikaajalisteks

Varad ja kohustised on bilansis jaotatud lühi- ja pikaajalisteks, lähtudes sellest, kas vara või kohustise eeldatav valdamine kestab kuni üks aasta või kauem, arvestatuna bilansikuupäevast.

Raha ja raha ekvivalendid

Bilansis kajastatakse raha ja pangakontode kirjetel kassas olevat sularaha ja arvelduskontode jääke. Deposiitidelt bilansikuupäevaks laekumata intressid kajastatakse viitlaekumistena.

Nõuded

Nõudeid kajastatakse bilansis nõudeõiguse tekkimise momendil ning hinnatakse lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest. Võimaluse korral hinnatakse iga konkreetse kliendi laekumata nõudeid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on bilansis tõenäoliselt laekuva summani alla hinnatud. Aruandeperioodil laekunud eelnevalt kuludesse kantud nõuded on kajastatud aruandeperioodi ebatõenäoliste nõuete vähendusena. Nõue loetakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude kogumiseks. Lootusetud nõuded on bilansist välja kantud.

Finantskohustised

Finantskohustisi (võetud laenud, võlad tarnijatele, viitvõlad ja muud lühi- ja pikaajalised võlakohustised) kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse bilansis maksmisele kuulavas summas.

Pikaajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele maksmisele kuuluva tasu õiglasest väärtuses, arvestades järgnevatel perioodidel kohustistelt intressikulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid, mida kasutatakse hinnanguliselt pikema perioodi jooksul kui üks aasta ja mille soetusmaksumuse alampiir oli kuni 31.12.2022 5000 eurot ilma käibemaksuta (va maa). Alates 01.01.2023 on vastavalt „Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendile“ (§ 41) materiaalse ja immateriaalse põhivara ning kinnisvarainvesteeringute (välja arvatud maa) kapitaliseerimise alampiir 10 000 eurot. Põhivara rekonstrueerimisväljaminekud, mis pikendavad vara kasulikku tööiga ning tõstavad vara kvaliteeti ja mis vastavad materiaalse põhivara mõistele liidetakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele. Rekonstrueerimisväljaminekute lisamisel hinnatakse vara järelejäänud kasulikku eluiga ja vajadusel reguleeritakse põhivara kulumi normi. Põhivara remondi- ja hoolduskulud, mis tehakse eesmärgiga säilitada vara esialgset taset, kajastatakse nende kulude tekkimisel aruandeperioodi kuludes. Põhivarasid kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Kulumi arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Kulumi norm määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle hinnangulisest kasulikust elueast. Juhul kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt nende kasulikule elueale.

Kuluminormid aastas on põhivaragruppidele järgmised:

hooned	2 - 5 %
rajatised	2,5 -10 %
masinad ja seadmed	10 - 20 %
inventar	10 - 50%
arvutustehnika	33 - 50 %
immateriaalne põhivara	10 - 20 %

Maad ja kunstiväärtusi, mille väärtus aja jooksul ei vähene, ei amortiseerita.

Uurimis- ja arenguväljaminekud on kajastatud tekkimisel kuluna.

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringutena kajastatakse selliseid kinnisvaraobjekte (maad või hooneid), mida hoitakse väljarentimise või turuväärtuse tõusmise eesmärgil ja mida aruandekohustuslane ega ükski avaliku sektori üksus ei kasuta oma põhitegevuses. Kinnisvarainvesteeringuid kajastatakse soetusmaksumuse meetodil. Amortisatsiooni arvestatakse lineaarsel meetodil 1,2-1,5% aastas.

Kinnisvaraobjekt klassifitseeritakse bilansis ümber juhul, kui toimub muutus tema kasutamise eesmärgis (näiteks kinnisvarainvesteeringust saab ettevõtte poolt kasutatav põhivara või vastupidi). Alates muutuse toimumise kuupäevast rakendatakse objektile selle varadegrupi arvestuspõhimõtteid, kuhu ta ümber klassifitseeritakse.

Rendiarvestus

Rent on kokkulepe, mille kohaselt rendileandja annab ühe makse või rea maksete eest rentnikule õiguse kasutada vara kokkulepitud perioodi jooksul. Kapitalirent on rent, mille puhul kõik olulised vara omandiõigusega seotud riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Omandiõigus võib, kuid ei

pruugi lõppkokkuvõttes rentnikule üle minna. Kasutusrent on rent, mis ei ole kapitalirent. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisena kajastatakse sihtotstarbeliselt antud ja teatud tingimustega seotud toetusi. Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna ega kuluna enne, kui toetuse saaja on teinud kulutused, milleks sihtfinantseerimine oli ette nähtud ning eksisteerib piisav kindlus, et sihtfinantseerimine leiab aset. Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna nendes perioodides, mil leiavad aset kulud, mille kompenseerimiseks sihtfinantseerimine on mõeldud. Tulu kajastatakse brutomeetodil, st. saadud toetused kajastatakse tuludes ja nendega seotud kulud kuludes.

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist ning tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega. Sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse bilansis arvele tema soetusmaksumuses, sihtfinantseerimise summa kajastatakse bilansis tuluna.

Tulude arvestus

Kogutud maksude ning loodusvarade kasutamise ja saastetasude tulu võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt Maksu- ja Tolliameti ja Keskkonnaameti poolt esitatud teatistele. Toodete, kaupade ja põhivara müügist saadavat tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärset määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuste osutamisel.

Kulude arvestus

Kulusid kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivara või varude soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud, sh käibemaks, mida ei saa arvata sisendkäibemaksuks, kajastatakse soetamise hetkel kuluna tulemiaruaude kirjel Muud tegevuskulud.

Seotud osapooled

Seotud osapoolteks loetakse Põhja-Pärnumaa vallavolikogu ja -valitsuse liikmeid ning hallatavate asutuste juhte, kellele on antud õigus iseseisvalt lepinguid sõlmida, konsolideerimisgruppi kuuluva äriühingu nõukogu ja juhatuse liikmeid, kõigi eelpool loetletud tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete lähedasi pereliikmeid, samuti ka nende valitseva ja olulise mõju all olevad sihtasutusi, mittetulundusühinguid ja äriühinguid.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansipäeva ja aruaude koostamispäeva vahelisel ajal, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustiste hindamisel arvesse võetud, kuid mis võivad oluliselt mõjutada järgmise aruandeaasta tulemust, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades.

Eelarve täitmise aruanne

Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse eelarve on tekkepõhine. Eelarve täitmise aruanne on konsolideerimata aruanne (tehingupartneri kood 323101). Amortisatsiooni ja muid põhivaradega tehtud mitterahalisi tehinguid eelarve täitmise aruandes ei kajastata. Kaupade ja teenuste ning põhivarade soetamisel lisanduv käibemaks on eelarve täitmise aruandes kajastatud vastavate

kaupade, teenuste ja põhivara soetamise kuluna, aastaaruandes eraldi tulemiaruaude real Muud tegevuskulud.

Lisa 2 Raha ja pangakontod

Nimetus	31.12.2023	31.12.2022
Sularaha kassas	6 607	8 685
Arvelduskontod pankades	104 140	863 659
Kokku	110 747	872 344

Lisa 3 Maksunõuded

Nimetus	31.12.2023	31.12.2022
Üksiksiku tulumaks	734 246	716 446
Maamaks	2 074	4 118
Nõuded loodusressursside kasutamisest ja saastetasudest	63 868	44 662
Kokku	800 188	765 226

Lisa 4 Muud nõuded ja ettemaksed

Nimetus	31.12.2023	31.12.2022
Nõuded ostjate vastu	226 404	207 839
Nõuded toetuste eest	18 600	187 711
Ettemakstud toetused	42 244	91 246
Maksude ettemaksed	0	1 451
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	165	121
Viitlaekumised	0	60
Kokku	287 413	488 428

Lisa 5 Osalus tütaretevõtjates

Nimetus, aasta	Osaluse määr	Tulemiaruaude näitajad		Tulem	Bilansinäitajad aasta lõpus	
		Tegevustulud	Tegevuskulud		Varad	Netovarad
AS Mako 2022	100%	498 059	-986 664	-492 174	12 728 259	12 461 656
AS Mako 2023	100%	511 165	-998 360	-495 330	12 257 142	12 016 323

Lisa 6 Kinnisvarainvesteeringud

Soetusmaksumus 31.12.2022	267 774
Akumuleeritud kulum	-66 766

Jääkmaksumus	201 008
Kinnisvarainvesteeringute jääkväärtus	-118 700
Tulu kinnisvarainvesteeringute müügist	97 300
Kahjum kinnisvarainvesteeringute müügist	-21 400
Kinnisvarainvesteeringute amortisatsioonikulu	-5 682
Soetusmaksumus 31.12.2023	139 530
Akumuleeritud kulum	-62 905
Jääkmaksumus	76 625

Nimetus	2023	2022
Kinnisvarainvesteeringutelt teenitud renditulu	23 855	46 000
Kinnisvarainvesteeringult teenitud tasu tootlustamise eest	80 289	76 457
Kinnisvarainvesteeringute müük müügihinnas	97 300	500
Kinnisvarainvesteeringute otsesed haldamiskulud	-73 123	-78 874

Lisa 7 Materiaalne põhivara

		Maa	Hooned ja rajatised	Masinaid ja seadmed	Muu põhivara	Lõpetamata tööd ja ettemaksed	Kokku
Jääk perioodi lõpus 31.12.2022	Soetusmaksumus	408 611	39 249 654	1 460 021	192 278	370 083	41 680 647
	Kogunenud kulum	0	-12 651 490	-685 438	-118 366	0	-13 455 294
	Jääkväärtus	408 611	26 598 164	774 583	73 912	370 083	28 225 353
Soetused ja parendused		0	0	0	0	1 630 777	1 630 777
Kulum ja allahindlus		0	-1 053 554	-94 222	-9 432	0	-1 157 208
Müüdü põhivara jääkväärtuse mahakandmine		-178	0	0	0	0	-178
Muu mahakandmine jääkväärtuses		0	-402 671	-54 549	-11 519	-6 627	-475 366
Ümberhindlused		1 135	0	0	0	0	1 135
Ümberklassifitseerimine		0	1 639 988	264 732	11 361	-1 878 188	37 893
Kokku liikumised		957	183 763	115 961	-9 590	-254 038	37 053
Jääk perioodi lõpus 31.12.2023	Soetusmaksumus	409 568	40 169 898	1 502 280	101 347	116 045	42 299 138
	Kogunenud kulum	0	-13 387 971	-611 736	-37 025	0	-14 036 732
	Jääkväärtus	409 568	26 781 927	890 544	64 322	116 045	28 262 406

Immateriaalse põhivara soetusmaksumus seisuga 31.12.2023 oli 12 645 eurot, 2023. aastal arvestatud kulumit 1 107 eurot, jääkmaksumus 11 538 eurot.

Alates 01.01.2023 on vastavalt „Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendile“ (§ 41) materiaalse ja immateriaalse põhivara ning kinnisvarainvesteeringute (välja arvatud maa) kapitaliseerimise alampiir 10 000 eurot. Sellest tulenevalt kanti põhivarade nimekirjast välja varad, mille soetusmaksumus oli alla 10 000 euro.

Lisa 8 Võlad töövõtjatele

Nimetus	31.12.2023	31.12.2022
Puhkusetasude kohustis	163 954	146 163
Töötasu võlgnevus	7 338	6 427
Deklareerimata sotsiaalmaksu kohustis	2 875	2 477
Deklareerimata kinni peetud tulumaks	1 784	1 532
Muud võlad töövõtjatele	484	322
Deklareerimata kinni peetud ja arvestatud töötuskindlustusmaks	179	146
Deklareerimata kinni peetud kogumispension	124	131
Kokku	176 738	157 198

Lisa 9 Muud kohustised ja saadud ettemaksed

Nimetus	31.12.2023	31.12.2022
Sotsiaalmaksu kohustis	233 343	227 546
Üksikisiku tulumaksu kohustis	115 738	116 324
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed	92 685	40 524
Intressikohustised	17 942	9 710
Töötuskindlustusmaksu kohustis	15 380	15 014
Muud toetuste andmise kohustised	11 495	0
Keskkonnatasude kohustised	7 356	6 822
Kogumispensioni maksete kohustis	6 626	6 709
Käibemaksu kohustis	4 015	3 434
Muud kohustised	880	0
Ettemaksed toodete ja teenuste eest	790	1 140
Kohtutäiturile ülekantavad summad	753	638
Erisoodustuste ja ettevõtja tulumaksu kohustis	302	45
Tagatisrahad	0	600
Kokku	507 305	428 506

Lisa 10 Laenukohustised

Laenu liik		Laenud	Kapitalirent	Kokku
Kuni 1 aasta	põhiosa	740 295	38 073	778 368
1 kuni 2 aastat	põhiosa	741 261	36 684	777 945
2 kuni 3 aastat	põhiosa	742 274	32 391	774 665
3 kuni 4 aastat	põhiosa	723 841	32 391	756 232
4 kuni 5 aastat	põhiosa	718 059	32 391	750 450
Üle 5 aasta	põhiosa	1 772 467	0	1 772 467
Kokku		5 438 197	171 930	5 610 127

Informatsioon laenulepingute kaupa

Laenu andja/laenu võtja	Lõpptäht-aeg	Intressimäär	Laenukohustuse jääk	
			31.12.2023	31.12.2022
Keskkonnainvesteeringute Keskus leping nr 5-1/11/23 1/11.2011 (endine Halinga VV)	27.08.2025. Pikendatud 2022. a kuni 28.08.2030	6 kuu Euribor +1%	276 413	320 387
Keskkonnainvesteeringute Keskus leping nr 5-1/11/4 (endine Vändra AV)	2015-2030	6 kuu Euribor +1,5%	560 855	640 977
SEB Pank leping nr 2013009264 (endine Tootsi VV)	2013-2023	6 kuu Euribor +1,49%	0	6 818
SEB Pank leping nr 2019019071 (Põhja-Pärnumaa VV)	2019-2029	6 kuu Euribor-0,368% +1,06%	545 513	640 385
Swedbank leping nr 13-014120-JI (endine Vändra AV)	2013-2023	6 kuu Euribor +1,74%	741 595	828 445
Swedbank leping nr 17-004182-JI (endine Tootsi VV)	2017-2026	6 kuu Euribor +1,65%	52 308	68 130
SEB Pank leping nr 2020008047 (Põhja-Pärnumaa VV)	2020-2030	6 kuu Euribor+0,455%+1,27%	478 947	552 632
SEB Pank leping nr 2021006008 (Põhja-Pärnumaa VV)	2021-2031	6 kuu Euribor+0,797%	1 466 667	1 666 666

SEB Pank leping nr 2022006492	28.04.22-20.04.2032	6 kuu Euribor+0,802%	357 143	400 000
SEB Pank leping nr 2023002477	28.02.2023-27.02.2033	6 kuu Euribor + 0,945%	800 000	0
Swedbank Liising 01454142L (kapitalirent Põhja-Pärnumaa VV)	2019-2024	2,69%	1 487	4 988
Eventech OÜ Väandra kultuurimaja heli- ja valgustehnika (kapitalirent)	2023-2028	kindlad osamaksud 60 kuu jooksul	159 257	0
Luminor Liising leping 202202728 (Mako)	03.05.2022-30.04.2023	3 kuu euribor+2,95%	0	3 905
SEB Pank leping nr 2018011617 (Tootsi Kommunaal OÜ)	15.04.2028	6 kuu euribor-0,239%+1,6%	38 756	47 700
Keskkonnainvesteeringute Keskus leping nr 5-1/20/1 (Mako AS)	27.08.2033	6 kuu Euribor+1,3%	120 000	132 000
SEB Liising AS (AS Mako kapitalirendikohustised - 3 lepingut)			11 186	16 012
Kokku			5 610 127	5 329 045

Nimetus	2023	2022
Laekunud laenud	800 000	400 000
Tagasi makstud laenud ja kapitalirendi kohustised	-678 175	-677 683

Lisa 11 Maksutulud

	2023	2022
Tulumaks	7 882 975	7 133 371
Omandimaksud (maamaks)	299 322	300 102
Maksud kaupadelt ja teenustelt (reklaamimaks)	175	174
Kokku	8 182 472	7 433 647

Lisa 12 Kaupade ja teenuste müük

Nimetus	2023	2022
Tulud sotsiaalalalasest tegevusest	1 480 318	1 258 709
Tulud haridusalsest tegevusest	619 821	534 440
Elamu- ja kommunaaltegevuse tulud	540 025	527 912
Tulud kultuurialasest tegevusest	123 339	53 972
Üürid ja rendid	98 785	92 892
Tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest	29 512	25 219
Muu toodete ja teenuste müük	15 752	7 015
Riigilõiv	7 760	8 334
Tulud üldvalitsemisest	5 688	18 565
Tulud transpordialasest tegevusest	72	0
Tulud muudelt majandusaladelt	0	195
Kokku	2 921 072	2 527 253

Lisa 13 Saadud toetused

Nimetus	2023	2022
Kodumaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	302 270	272 423
Riigikogu Kantselei	21 250	0
Haridus- ja teadusministeerium	21 616	66 942
Kaitseministeerium	19 254	243
Keskkonnaministeerium	14 020	26 592
Kultuuriministeerium	49 354	11 145
Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA	0	12 616
Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium	450	1 337
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	22 196	8 986
Rahandusministeerium	5 000	3 524
Keskkonnainvesteeringute Keskus SA	0	3 250
Siseministeerium	8 200	38 334
Sotsiaalministeerium	114 848	91 518
Pärnumaa Omavalitsuste Liit	5 049	1 437
Tallinna Ülikool	343	0
Eesti Kultuurkapital	8 800	200
Eesti Tervisekassa	0	69
Eesti Töötukassa	11 722	1 431
Residendid mittetulundusühingud ja äriühingud	168	4 799
Välismaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	160 800	38 002
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	5 586	4 546
Haridus- ja Teadusministeerium	16 658	22 715

Mitteresidendid	10 741	10 741
Sotsiaalministeerium	127 815	0
Tagasi nõutud kodumaine sihtfinantseerimine (miinusega)	-2 338	0
Kultuuriministeerium	-2 338	0
Saadud kodumaine sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	495 405	122 945
Haridus- ja Teadusministeerium	12 445	0
Rahandusministeerium	432 000	91 400
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	50 960	29 998
Haridusministeerium	0	1 547
Kodumaise sihtfinantseerimise vahendamine põhivara soetuseks	42 824	55 776
Rahandusministeerium	42 824	55 776
Välismaine sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	40 471	0
Haridus- ja teadusministeerium	4 639	0
Sotsiaalministeerium	35 832	0
Välismaise sihtfinantseerimise kaasfinantseerimine põhivara soetuseks	0	8 763
Haridus- ja teadusministeerium	0	8 763
Saadud tegevustoetused	5 889 717	5 008 309
Tasandusfond (Rahandusministeerium)	1 588 443	1 384 279
Toetusfond (Rahandusministeerium)	4 276 731	3 331 223
Saadud tegevustoetused	24 543	292 807
Kokku	6 929 149	5 506 218

Lisa 14 Muud tulud

Nimetus	2023	2022
Muu tulu varadelt	255 893	246 880
<i>Tulud loodusressursside kasutamisest</i>	255 893	246 880
Kasum põhivarade müügist	-9 978	22 356
<i>Kasum kinnisvarainvesteeringute müügist</i>	-21 400	500
<i>Tulu kinnisvarainvesteeringute müügist</i>	97 300	500
<i>Kinnisvarainvesteeringute jääkväärtus</i>	-118 700	0
<i>Kasum materiaalse põhivara müügist</i>	11 422	21 856
<i>Tulu maa müügist</i>	3 700	22 323
<i>Müüdid maa soetusmaksumus</i>	-178	-467
<i>Tulu metsa müügist</i>	7 900	0
Varude müük	0	55
Saastetasud ja keskkonnahäiringute hüvitised	21 500	0
Eespool nimetatata muud tulud	2 272	2416
Kokku	269 687	271 707

Lisa 15 Antud toetused

	2023	2022
Sotsiaaltoetused	-546 724	-527 414
Muud sotsiaalabitoetused	-289 754	-115 391
Toimetulekutoetus ja täiendavad sotsiaaltoetused	-132 363	-294 730
Toetused puudega inimestele ja nende hooldajatele	-40 690	-40 157
Peretoetused	-59 950	-55 450
Erijuhtudel makstav sotsiaalmaks	-11 654	-11 948
Preemiad ja stipendiumid	-2 200	-1 850
Õppetoetused	-10 113	-7 888
Muud toetused, sh	-564 455	-497 884
<i>Liikmemaksud:</i>	<i>-35 547</i>	<i>-39 730</i>
Pärnumaa Omavalitsuste Liit MTÜ	-10 470	-12 800
Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus	-9 518	-9 710
Rohelise Jõemaa Koostöökogu	-5 104	-6 772
Eesti Linnade ja Valdade Liit	-4 112	-4 112
Pärnumaa Ühistranspordi Keskus MTÜ	-5 250	-5 250
Residendid, äriühingud	-508	-610
Eesti Mõisakoolide Ühendus	-258	-258
Eesti Muusikakoolide Liit	-327	-218
Antud tegevustoetused	-206 668	-225 326
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-155 757	-131 095
Antud sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	-166 483	-101 733
Kokku	-1 111 179	-1 025 298

Lisa 16 Töötajate ja töøjõukulude aruanne

Tegevusvaldkond	2023		2022	
	Töötajate arv	Töøjõukulud	Töötajate arv	Töøjõukulud
Volikogu	0,00	-68 998	0,00	-65 747
Vallavalitsus	36,84	-874 049	35,37	-753 552
Muud üldised valitsussektori teenused	0,00	-14 747	0,00	0
Majandus	0,50	-7 172	0,50	-6 651
Elamu-ja kommunaalmajandus	3,33	-33 994	2,50	-22 693
Tütarettevõtjad	6,00	-123 498	5,00	-109 115
Vaba aeg ja kultuur	36,09	-544 340	38,06	-480 545
Haridus	306,76	-5 357 047	297,47	-4 369 459
Sotsiaalhoolekanne	57,33	-937 717	56,92	-823 803

Kokku töötajate arv ja töötasukulud	446,85	-7 961 562	435,82	-6 631 565
Sealhulgas ajutiste lepinguliste töötajate tasud				129 501

Kulu liik	2023	2022
Tööjõukulud	-7 961 562	-6 631 565
Sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaksed	-2 680 512	-2 228 845
Tööjõukulude kapitaliseerimine	3 294	0
Erisoodustused	-277	-179
Kokku tööjõukulud	-10 639 057	-8 860 589

Lisa 17 Majandamiskulud

Nimetus	2023	2022
Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud (sh remondikulud 2023. a 198 948 eurot, 2022. a 86 170 eurot)	-1 523 791	-1 479 350
Rajatiste majandamiskulud	-688 975	-696 301
Õppevahendite ja koolituse kulud	-501 769	-427 466
Toiduained ja toitlustusteenused	-449 508	-412 004
Sotsiaalteenused	-306 172	-306 347
Inventari majandamiskulud	-297 753	-124 321
Kultuuri- ja vaba aja sisustamise kulud	-259 482	-200 656
Administreerimiskulud	-200 283	-196 078
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	-149 385	-120 345
Mitmesugused majanduskulud, sh koolitransport	-142 877	-124 030
Sõidukite majandamiskulud	-129 482	-106 986
Koolituskulud	-74 089	-66 268
Lähetuskulud	-70 097	-59 511
Meditiinikulud	-69 116	-80 241
Eri- ja vormiriietus	-31 535	-25 779
Teavikute ja kunstiesemete kulud	-30 939	-30 502
Tööseadmete ja masinate majandamiskulud	-22 983	-46 080
Muu erivarustus ja materjalid	-19 340	-21 101
Uurimis- ja arendustööd	-10 180	-41 243
Kokku	-4 977 756	-4 564 609

Kasutusrent

Põhja-Pärnumaa valla konsolideerimisgrupi poolt tasuti kasutusrendi alusel renditud sõidukite eest 2023. aastal renti 50 694 eurot. Kasutusrenti infotehnoloogiaseadmete eest tasuti 2023. aastal 72 556 eurot ja inventari eest 8077 eurot. 2024. aasta maksed on samas suurusjärgus. Katkestamatu rendilepingu puhul on kolme kuu summa rendilevõtjapoolselt lepingu ennetähtaegsel lõpetamisel kokku ca 32 832 eurot.

Lisa 18 Muud kulud

Nimetus	2023	2022
Käibemaks	-723 712	-643 909
Käibemaks põhivara soetuselt	-327 246	-181 306
Keskkonnatasud	-29 879	-29 564
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-5 196	-5 607
Järelevalvetasud	-1 019	-1 019
Muud tegevuskulud	-1 100	-825
Riigilõivud	-1 336	-697
Ettevõtte tulumaks	-225	-206
Kokku	-1 089 713	-863 133

Lisa 19 Finantstulud ja -kulud

Nimetus	2023	2022
Intressikulud:	-220 931	-79 927
<i>Intressikulud võetud laenudelt</i>	-220 357	-79 225
<i>Intressikulud kapitalirendilt</i>	-574	-702
Intressitulud deposiitidelt	4 969	167
Kokku	-215 962	-79 760

Nimetus	2023	2022
Laekunud laenud	800 000	400 000
Tagasi makstud laenud ja kapitalirendi kohustised	-678 175	-689 492

Lisa 20 Konsolideerimata finantsaruanded**Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse konsolideerimata bilanss**

		31.12.2023	31.12.2022
Varad		23 925 530	24 420 701
Käibevara		1 075 310	1 997 653
Käibevara	Raha ja pangakontod	44 883	805 119
	Maksunõuded	800 188	765 226
	Muud nõuded ja ettemaksed	230 239	427 308
Põhivara		22 850 220	22 423 048
	Osalused tütarettevõtjates	6 629 236	6 579 239
	Kinnisvarainvesteeringud	75 266	196 872
	Materiaalne põhivara	16 145 718	15 646 937
Kohustised ja netovara		23 925 530	24 420 701
Lühiajalised kohustised		2 001 318	1 830 318
	Saadud maksude ettemaksed	2 879	2 878
	Võlad tarnijatele	603 578	624 029
	Võlad töötajatele	158 109	141 218
	Muud kohustised ja saadud ettemaksed	486 221	410 975
	Laenukohustised	750 531	651 218
Pikaajalised kohustised		4 689 654	4 482 116
	Laenukohustised	4 689 654	4 482 116
Netovara		17 234 558	18 108 267
	Aruandja omanikele kuuluv netovara	17 234 558	18 108 267
	Akumuleeritud ülejääk (puudujääk)	18 109 402	18 420 896
	Aruandeperioodi tulem	-874 844	-312 629

Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse konsolideerimata tulemiaruanne

		2023	2022
Tegevustulud		17 838 835	15 291 193
	Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	8 182 472	7 433 647
	Tulumaks	7 882 975	7 133 370
	Omandimaksud	299 322	300 102
	Maksud kaupadelt ja teenustelt	175	175
	Kaupade ja teenuste müük	2 459 800	2 082 092
	Riigilõivud	7 760	8 334
	Tulud majandustegevusest	2 452 040	2 073 758
	Saadud toetused	6 929 149	5 506 218
	Muud tulud	267 414	269 236
	Kasum põhivara müügist	-9 979	22 356

		Muud tulud varadelt	255 893	246 880
		Saastetasud ja hüvitised	21 500	0
Tegevuskulud			-18 505 853	-15 527 630
	Antud toetused		-1 088 129	-1 025 298
		Sotsiaaltoetused	-546 724	-527 414
		Muud toetused	-541 405	-497 884
	Tööjõukulud		-10 479 891	-8 717 109
	Majandamiskulud		-4 735 482	-4 259 244
	Muud kulud		-1 056 319	-832 487
	Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus		-1 146 032	-693 492
Aruandeperioodi tegevustulem			-667 018	-236 437
Finantstulud ja -kulud			-207 826	-76 192
	Intressikulu		-212 791	-76 342
	Tulu hoiustelt		4 965	150
Aruandeperioodi tulem			-874 844	-312 629

Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse konsolideerimata rahavoogude aruanne

		2023	2022
Rahavood põhitegevusest			
Aruandeperioodi tegevustulem		-667 017	-236 437
Korrigeerimised:			
	Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	1 146 032	693 492
	Käibemaksukulu põhivara soetuselt	327 245	181 306
	Kasum/kahjum kinnisvarainvesteeringute ja materiaalse põhivara müügist	9 979	-22 356
	Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-578 700	-187 484
	Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	155 757	131 095
Korrigeeritud tegevustulem		393 296	559 616
	Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus	-5 135	-137 782
	Põhitegevusega seotud kohustiste netomuutus	108 483	223 522

Kokku rahavood põhitegevusest		496 644	645 356
Rahavood investeerimistegevusest			
	Tasutud materiaalse põhivara eest	-1 363 074	-927 121
	Materiaalse põhivara müük	108 900	22 823
	Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	205 270	30 778
	Tasutud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-104 972	-181 270
	Tasutud osaluse eest	-49 997	0
	Laekunud intressid	5 024	152
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-1 198 849	-1 054 638
Rahavood finantseerimistegevusest			
	Laekunud laenud	800 000	400 000
	Tagasi makstud laenud	-645 000	-668 739
	Tagasi makstud kapitalirendikohustused	-7 406	-4 995
	Tasutud intressid ja muud finantskulud	-205 625	-71 016
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-58 031	-344 750
Puhas rahavoog		-760 236	-754 032
Raha ja selle ekvivalendid perioodi algul		805 119	1 559 151
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpul		44 883	805 119
Raha ja selle ekvivalentide muutus		-760 236	-754 032

Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse konsolideerimata netovara muutuste aruanne

	Akumuleeritud tulem
Saldo 31.12.2021	18 298 407
Kinnistute arvelevõtmine	122 489
Aruandeaasta tulem	-312 629
Saldo 31.12.2022	18 108 267
Maa arvelevõtmine	1 135
Aruandeaasta tulem	-874 844
Saldo 31.12.2023	17 234 558

Lisa 21 Tehingud seotud osapooltega

Seotud osapool on isik või ettevõtte, kes on seotud aastaaruannet koostava ettevõttega (aruandev ettevõtte) sel määral, et nendevahelised tehingud ei pruugi toimuda turutingimustel. Isik või selle isiku lähedane pereliige (st pereliige, kelle puhul võib eeldada olulise mõju olemasolu, näiteks abikaasa, elukaaslane või laps) on seotud aruandva ettevõttega, kui see isik on aruandva ettevõtte või selle ematettevõtte juhtkonna liige ning kes kannab selle eest vastutust või omab kontrolli või olulist mõju aruandva ettevõtte üle.

2023. aastal on tehtud tehinguid järgmiste Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu ja -valitsuse liikmetega seotud äriettevõtete ja mittetulundusühingutega (tehingud on toimunud tavahinnakirja alusel):

Seotud isiku nimi	Seotud ettevõtte	Registrikood	Seotuse olemus	KOV tulud	KOV kulud
Diana Mägi	OÜ Hellar & Pojad	10052021	Volikogu liige	360	664
Heldi Raude	MTÜ Helila	80090661	Volikogu liige	60	7 592
Jaanus Rahula	Rohelise Jõemaa Koostöökogu	80235484	Volikogu liige	34	5 104
Martin Sempelson	Multi Events OÜ	14103028	Volikogu liige	0	3 388
Martin Sempelson	MTÜ Väandra Noored	80336754	Volikogu liige	0	3 375
Ralf-Henry Kaas	Väandra Vints OÜ	14982975	Volikogu liige	0	570
Ralf-Henry Kaas	Raudtee tn 6 KÜ, Väandra alev	80065887	Volikogu liige	10	0
Reio Randmaa	MTÜ Naartse Külaselts	80605651	Volikogu liige	0	900
Reio Randmaa	Pimenta OÜ	80455335	Volikogu liige	0	45
Reio Randmaa	Sireli tee 10 KÜ, Pärnjõe küla, Põhja-Pärnumaa vald	80523232	Volikogu liige	10	0
Tarmo Lehiste	Kaisma OÜ	10052328	Volikogu liige	100	144
Tarmo Lehiste	Eestimaa Piimatootjate Ühistu	10153354	Volikogu liige	50	0
Tarvi Tasane	Eesti Evangeelse Kiriku Pärnu-Jakobi Kogudus	80209197	Abivallavanem	0	17 640

Silje Lang	Kaisma OÜ	10052328	Volikogu liige	100	144
Ülle Vapper	SA Pärnumaa Arenduskeskus	90014158	Volikogu liige	0	119
Urmet Kalden	Hundipõllu OÜ	16212626	Volikogu liige	123	0
Urmet Kalden	Vahenurme keskus 6 KÜ, Vahenurme küla	80254341	Volikogu liige	10	0
Riina Kukk	Sõmera tn 3 KÜ, Tootsi alev	80034639	Volikogu liige	10	0
Peeter Perm	Jaama tn 13 KÜ, Vändra alev	80065462	Volikogu liige	10	0
Eve Lempu	Matti&Puit OÜ	10658166	Vallavalitsuse liige	0	14 328
Anneli Kaljur	Kibestra OÜ	11321055	Vallavalitsuse liige	0	54

Konsolideerimisgrupi tegev- ja kõrgemale juhtkonnale makstud tasud:

	Konsolideerimisgrupi tegev- ja kõrgema juhtkonna keskmine arv (taandatuna täistööajale) 2023	Tasude kogusumma eurodes 2023
Vallavolikogu esimees ja liikmed	0	68 998
Valitavad ametnikud	2,67	181 431
Hallatavate asutuste juhid	24,05	546 166
AS Mako	1	24 878

Ülaltoodud tasud on arvestatud ilma sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmakseteta, kuid nende hulka on arvatud kõik töötasud ja hüvitised. Muid täiendavaid olulisi soodustusi ei ole tegevjuhtkonna ega kõrgema juhtkonna liikmetele aruandeaastal arvestatud.

3. Allkirjad 2023. aasta majandusaasta aruandele

Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse 31.12.2023 lõppenud konsolideerimisgrupi majandusaasta aruanne koosneb tegevusaruandest, konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruandest ja vandeaudiitori aruandest. Konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande on koostanud Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus.

allkirjastamise kuupäev digitaalallkirjas

(allkirjastatud digitaalselt)

Madis Koit
vallavanem

Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu on Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse poolt koostatud majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest, läbi vaadanud ja heaks kiitnud.

allkirjastamise kuupäev digitaalallkirjas

(allkirjastatud digitaalselt)

Ülle Vapper
vallavolikogu esimees